

Katedra

MARIBOR
LETNIK VIII.
št. 2

KATEDRO mariborskih študentov izdaja Zveza študentov Jugoslavije, odbor visokošolskih zavodov v Mariboru. — List ureja uredniški odbor, glavni in odgovorni urednik: DARKO PASEK, tehnični urednik: JANEZ UJCIC. — Uredništvo in uprava Slovenska ulica 5, tel. 22 004. — Cena izvida: 50 par. — Tisk: Casopisno podjetje Mariborski tisk. — Ziro račun: 518-678-548. — Nenaročenih rokopisov in slik ne vračamo.

BRUCOVSKI TEDEN

- 7. 11. — športne prireditve, zvečer slavnostna otvoritev
- 8. 11. — tekmovanja v nogometu, šahu in namiznem tenisu
- 9. 11. — večer Cankarjeve besede
- 10. 11. — katedra o Katedri
- 11. 11. — brucovski ples

Vladimir Majakovski

Srečanje

Kdor v takih nočeh
in takšen dan,

ob urah
takih zmed
po cestah
kolovrati
sam

je tat
ali poet.

Mrak vlil je
morjé temé
na zemljó

Svit.

Stražnih ognjev
škrlat.

Podmornica —
tako gre na dno
vzvihrani Petrograd.

Le kdaj
pa kdaj
od gorečih vetrov

pretrese
mrak
vihar,
in spet se domisliš:
s strani
in z vrhov
divjata vihar in požar.

Temá
in voda
tako že v eno sta zlita,
v brezdanjost
sinjih rup.

A tukaj še
kot črno
truplo kita

»Avrore«
»Aurore«

KATEDRIN RAZGOVOR

Neaktivnost - študijska obremenjenost

O NALOGAH ODBORA ZS MVZ ODGOVARJA PODPRESEDNIK TEGA ODBORA MIRKO GRADISNIK.

KATERE SO PO TVOJEM MNENJU POMEMBNEJŠE NALOGE ODBORA ZS MVZ PRED REDNO LETNO KONFERENCO ZVEZE STUDENTOV?

Naša glavna naloga pred konferenco ZS MVZ, ki bo predvidoma v začetku decembra, je, da aktiviramo delo študentov in odborov ZS na posameznih visšesolskih zavodih. Če namreč pogledamo dosedanje delo študentskih odborov na višjih šolah, ugotavljamo, da so nekateri naša pričakovanja dosegli, medtem ko so ostali zatajili. Tako smo na primer lahko zelo zadovoljni z delom odborov na VTS, VEKS in delno tudi na VAS. Odbori ZS na ostalih višjih šolah so sicer pripravili obsežen program dela, vendar ga niso uresničili.

Med glavne vzroke neaktivnosti lahko štejemo precejšnjo študijsko obremenjenost, predvsem na VSS, pa tudi na osta-

lih so študijske zahteve zelo velike. Na žalost moram povedati, da je med vzroki za slabo

delo tudi nezanimanje študentov predvsem za delo na idejnopolitičnem področju. Zanimivo pa je, da so študentje kazali dosti več zanimanja za šport in za socialno ekonomsko problematiko, torej za tista vprašanja, kjer so imeli neposredne koristi. Zaradi takšnega stanja so bili člani odbora ZS MVZ mnenja, da naj se vključijo v zvezo študentov samo tisti slušatelji, ki bodo v njej tudi resno sodelovali. Za izboljšanje dejavnosti študentske organizacije je potrebno predvsem sodelovanje vseh članov predstava odbora ZS MVZ. Delo pa bi bilo še bolj uspešno, če bi pri reševanju vprašanj študentske organizacije sodelovali tudi predavatelji višjih šol, ki doslej razen redkih izjem niso pokazali dovolj pripravljenosti za to. Med ostalimi pomembnejšimi nalogami, ki jih nameravamo uresničiti pred našo konferenco je še nadaljnje sodelovanje z ljubljanskimi študenti. Pri tem mislim na razgovore o študentski pro-

blematiki ter na kulturna in športna srečanja. Zaposlili smo tudi za sprejem pri predsedniku republiške konference SZDL Janezu Vipotniku, ki ga nameravamo seznaniti s specifičnimi problemi mariborskih študentov. Urediti bomo morali tudi vključevanje študentov v organizacijo ZK.

KAJ NAM LAHKO POVEŠ O LETOSNJEM BRUCOVSKEM TEDNU?

Med najaktualnejše naloge, ki jih moramo opraviti pred konferenco ZS, sodi vsekakor izvedba tradicionalnega brucovskega tedna. V tem tednu, ki bo od 6. do 12. novembra, nameravamo pripraviti številne kulturne in športne prireditve, zaključili pa ga bomo s tradicionalnim brucovskim plesom v dvorani C Mariborskega tedna. Organizacija predstav zahteva precejšnja finančna sredstva. Zato želimo, da bi čimveč študentov obiskalo te prireditve, saj so namenjene prav njim. Veseli bomo, če se bodo brucovskih prireditev udeležili tu-

di profesorji mariborskih višjih šol, ki doslej tudi za takšno obliko sodelovanja niso kazali dovolj zanimanja. Se bolje pa bi bilo, če bi ravno profesorji opozarjali in pozivali študente k obiskovanju prireditev brucovskega tedna.

D. P.

MONTAŽNO PODJETJE

CEVOVOD

MARIBOR, MELJSKI DOL 1

Telefon 22-743, 22-744

PROJEKTIRA IN INSTALIRA

instalacije centralnih kurjav, prezračevalne naprave in klimatske naprave, instalacije tople in mrzle vode in plina za stanovanjske in industrijske zgradbe kakor tudi hotele, bolnišnice itd.

PROIZVAJA hidrofore, toplovodne in parne bojlerje, protitočne aparate, hidrantne omaripepel in sadje, dvigala za ce, vozičke za premog, kotlarne centralnih kurjav ter ostale izdelke za montažno dejavnost. Nadalje proizvaja izdelke za birotehniko, kot so knjižni z vozički.

aparati in kontne omarice

ZIVILSKI KOMBINAT

INTES

MARIBOR

proizvaja in priporoča svojim cenjenim odjemalcem kvalitetne izdelke svojih mlinov, tovarne testenin, pekarn in slaščičarn. Priporoča se živilski kombinat INTES.

INDUSTRIJSKO MONTAŽNO PODJETJE LJUBLJANA,

OBRAT MARIBOR, GREGORČIČEVA ULICA 17

V inženiringu in posamezno projektiramo in montiramo: centralno kurjavo, kotlovnice, ventilacijske in klimatske naprave, vodovod in sanitarije, elektroinstalacije, telefonske naprave, trafo postaje, strelovode, avtomatiko

Neupoštevanje KUD Student-a i kaj drugega?

V začetku oktobra je KUD Student priredil v unifonski dvorani program za bruce, druge študente in predavatelje mariborskih višjih šol. Takšno prireditev pripravlja KUD Student vsako leto, saj je to tudi nekakšna slavnostna otvoritev študijskega leta in lepa prilika, da se KUD Student predstavi novim študentom.

Program je bil res skrbno pripravljen in prisotni so bili navdušeni. Vendar pa me bolj zanimajo tisti, ki jih ni bilo, kajti žalosten je bil pogled na pol prazno dvorano. Pozanimala sem se in izvedela, da so nekateri šole imele redna predavanja, tako da jih študentje niso bili opravičeni zapustiti. Da bi natančneje izvedeli, kaj je vzrok, da v času od 11. do 13. ure posamezne šole niso mogle prekiniti predavanj, smo povprašali za mnenje Tineta Laha, predstojnika združenja mariborskih visokošolskih zavodov, prof. Ivana Burgerja, dekana pedagoške akademije in dr. Danila Požarja, direktorja višje ekonomske komercialne šole. Vsem sem najprej postavila isto vprašanje.

Cemu naši študentje niso bili opravičeni predavanj v času, ko je KUD Student imel proslavo v unifonski dvorani? In kaj menite na to, da se proslave ni udeležil nihče od predavateljev.

Doc. TINE LAH:

»Moje študentje so se udeležili proslave, kakor pravite, ker sem se udeležil kulturne prireditve KUD Student v unifonski dvorani in imel zbranim študentom tudi pozdravni nagovor. Zaradi tega sem seveda moral prekiniti predavanje o ekonomiki turizma, ki ga imam ob torkih od 10. do 12. ure dopoldne na oddelku za turizem in gostinstvo.

Zato so mogli vsi navzoči študentje oditi ob 11. uri na omenjeno kulturno prireditev. To so seveda le študentje drugega letnika tega oddelka. Toliko glede »moj« udeležbe in udeležbe »mojih« študentov.

Za ostale študente pa so odločali pristojni tovariši na vsaki od višjih šol in na PA na osnovi našega priporočila, da naj odpadejo predavanja od 11. do 13. ure zlasti za »bruce«. Višje šole so v glavnem ugodile želji predstavnika KUD Student in našega priporočila (ZMVZ), v nekaterih primerih pa ne, ker so imeli pomembna predavanja. Res je, da dopoldanski čas ni primeren za tovrstne prireditve, zlasti če so v tem času predavanja, vendar domnevam po udeležbi študentov na omenjeni prireditvi, da so se v lepem številu odzvali.

Udeležba večjega števila učiteljev visokošolskih zavodov na kulturni prireditvi v dopoldanskem času, ki je bila na razglasih izrecno namenjena »brucem«, pa ne more biti iz razumljivih vzrokov števila.

Vodstvu KUD Student smo predlagali, da pripravi za 29. november kulturno prireditev v gledališču v večernih urah za vse študente, predavatelje in tudi ostale.

Prof. IVAN BURGER:

Priporočilo, ki smo ga sprejeli od združenja MVZ, smo objavili na oglasni deski in obvestili tudi profesorje. Vendar nisem kompetenten za to, da odredim profesorju, ali naj predavanje odpade ali ne. O tem odloča profesor sam, kajti sam dobro ve, kakšen ima program predavanj in koliko ur mu je potrebnih.

Zakaj pa ni bil nihče od profesorjev nav-

zoč, tega vam ne bi mogel povedati, menda je vzrok v tem, ker niso dobili vabil.

Dr. DANILO POŽAR:

Študentje se niso mogli udeležiti proslave, ker so imeli predavanja. Menim, da bi bilo na mestu, da se predstavniki KUD Student, preden organizirajo predstavo v času predavanj, obrnejo na združenje visokošolskih zavodov, ki naj z vodstvi šol to vprašanje uredi, ne pa da KUD Student enostavno obesi v veži šole lepake o prireditvi in postavi predavatelje (in šole) pred končno dejstvo. Vsak predavatelj ima svoj plan, ki ga mora izpolniti, pa čeprav je znano, da imajo naši predavatelji vse mogoče družbene funkcije izven šole. Menim, da je prva dolžnost študenta do sebe in družbe, da študira in hodi na predavanja. Poleg te svoje dolžnosti pa se mora baviti s telesno vzgojo ter kulturnimi in družbenimi dejavnostmi. Vse ob svojem času! KUD naj pripravlja svoje predstave v popoldanskem ali večernem času, ko ni predavanj. Kolikor je tu finančno vprašanje (kot mi je bilo sporočeno), naj se rešuje na drug način, ne pa na račun predavanj. Obisk prireditve KUD Student naj bo izraz kulturne zavesti, ne pa neke »kompensacije«. Rekli boste, da sem malenkosten, ker je klo le za enkrat in le za nekaj ur predavanj. Ne gre za to, gre za načelo, ki ga bo treba jutri uporabiti proti katerikoli izvenšolski dejavnosti (npr. telesna vzgoja). Na drugo vprašanje vam odgovorjam tako, kot sem dejal pri zadnji prireditvi KUD Student v SNG v Mariboru, da bi morali predavatelji take predstave obiskovati v večjem številu. Poudarjam: take predstave (ne v času predavanj).

Post seminarska razmišljanja

Konec septembra sta komite ZK višjih šol in odbor Zveze študentov priredila tridnevni seminar na Pohorju.

Tudi člani Katedre smo se udeležili tega seminarja, in zato smo se odločili, da vam posredujemo tako imenovana »post seminarska razmišljanja«, ki bi lahko tudi vas zanimala.

Vse v imenu intenzifikacije in racionalizacije študija

Problematika visokega šolstva je bila ena izmed tem na seminarju. Priznati moramo, da je to zelo široka tema, saj lahko sem vključimo vsa aktualna vprašanja, kot so npr. demokratizacija visokošolske izobrazbe, materialno vprašanje študenta, položaj študenta med študijem, vprašanje zaposlovanja in vključevanja v proizvodnjo in še druga. Vendar iz tako širokih možnosti je bilo problemom visokega šolstva na seminarju premalo odmerjenega časa. Menim, da bi ravno na tem predavanju lahko prediskutirali marsikatero vprašanje, saj vemo, da od leta 1959 dalje, to je bilo leto reforme visokega šolstva, nismo nehali govoriti o neuspešnosti in uspešnosti le-te in o slabih straneh, ki bi jih naj naslednja reforma popravila. Zdi se mi, da se ravno Slovenija, ki ima samo tri mesta z visokimi šolami (Maribor, Ljubljana, Piran) in ki je po številu študentov na predzadnjem mestu (za nami je še samo Makedonija), najbolj ogreva za reorganizacijo višjega in visokega šolstva, in to v imenu intenzifikacije in racionalizacije študija. Po analizah intenzifikacije in racionalizacije študija smo v Sloveniji precej pred ostalimi republikami. Zgleda namreč, da bo pri ostalih republikah ostalo kar pri analizah, medtem ko so pri nas predvideni resni ukrepi. Zato smo lahko zaskrbljeni, da bomo imeli poleg šestih republik, petih narodov in treh jezikov, še dva sistema visokega šolstva.

Izraz mariborsko višješolstvo se je preživel, ampak odslej govorimo o slovenskem visokem šolstvu v Mariboru in v Ljubljani. Je dejal v uvodu svojega predavanja o problematiki visokega šolstva dr. Vladimir Bračič, član republiškega izvršnega sveta.

Osnovni problem je, kot je dejal dr. Bračič, kako visoko šolstvo prilagoditi potrebam naše družbe, da ne bi zaostajalo za splošnim družbenim razvojem.

Namreč slovensko visokošolstvo se je zavezlo preveč togo za dve liniji, in to: — za teoretično znanstveno linijo, — za praktično linijo.

In zdaj ugotavljamo, po besedah dr. Bra-

čiča, z različnimi analizami, da je glavna slabost stopnjevanega študija prav v tem, ker je šel v skrajnost, po tirihi preveč praktično usmerjenega znanja.

Po letu 1959 je bilo ustanovljeno mnogo novih šol, oddelkov in smeri na šolah in v tem študijskem letu bi naj temeljite analize pokazale, kaj bi od tega obdržali in kaj bi ukinili. Logično je seveda vprašanje, ali res morajo imeti vse šole vse oddelke, ali ni bolje, da imajo samo nekatere in tiste kvalitete. Seveda pa je potrebno napraviti najprej temeljite analize, ki naj bi upoštevale glavni nalogi: racionalizacijo in intenzifikacijo študija. Upajmo, da bodo analize pri ukinjanju nekaterih oddelkov dobro izdelane, in da ne bodo zanemarjali raznih čimteljev, ki bi bili mariborskim višjim šolam v prid.

Po besedah dr. Vladimira Bračiča se nam obetajo nekatere spremembe na mariborskih višjih šolah.

VISJA TEHNIŠKA SOLA

— Tekstilni oddelki
Predlog za reorganizacijo tega oddelka je, da bi ga bilo potrebno usmeriti na oddelke:

a) za specializirano kemijo,
b) za tekstilno strojništvo.

V Ljubljani pa se zavzemajo za predlog, da bi študij tekstila poenostavili; in sicer prvi dve leti naj bi se študentje izpopolnili v kemiji in nato v tekstilni tehnologiji.

— Strojni oddelki

Osvojen je predlog, da bi ta oddelki imeli v Mariboru in Ljubljani in bi se naprej ostal sistem stopnjevanega študija, le da bi bila delna specializacija v drugem letniku za tiste, ki nameravajo študij nadaljevati na fakulteti. Obe šoli pa bi morali imeti povsem enake programe dela.

— Elektrotehniški oddelki

Glede tega oddelka še niso popolnoma jasna stališča. Mnenje ljubljanske fakultete je, da se moderna elektrotehnika spreminja v moderno matematiko in kibernetiko, čemur bi bilo potrebno posvetiti več pozornosti. Študij elektrotehnike ne bi bil več na principu stopnjevanega študija, ampak bi bila prva stanja v razdobju poznega fevdalizma in kapitalizma, splošno veljavno in znanstveno utemeljeno, pa obstaja še cel niz drugih vidikov, s pomočjo katerih si lahko skušamo pojasniti nastanek tega zgodovinskega pojava oziroma »družbene formacije«. Tako npr. vemo, da je bila izredno pomembna vloga literarnega jezika in njegov vpliv pri ustvarjanju nacionalne skupnosti v razdobju diferenciacije širokih homogenih, zgodovinsko povezanih mas.

Ko govorimo danes o sporih med različnimi nacionalnostmi, ki so običajno jezikovnega ali političnega značaja, nikakor ne smemo postaviti a priori trditve, da si lahko vse te spore razložimo izključno s pomočjo ekonomskega vidika ali teorije, da narod v procesu gospodarskega zblizovanja, v procesu

stopnja samostojna, prestop pa bi bil nemogoč.

— Kemijski oddelki
Za študij kemije je predlog za enotni študijski študij. Namreč v zadnjih časih je prišlo do revolucionarnih sprememb, ki zahtevajo res usposobljenega kemijskega strokovnjaka, ki lahko sam pripravi tehnološki proces in ga potem tudi kontrolira. Eden izmed predlogov je, da bi bil mariborski kemijski oddelki na VTS detuširani oddelki ljubljanske fakultete.

— Gradbeni oddelki
Na tem oddelku ni predvidenih velikih sprememb, edino bi bil potreben enoten učni načrt s fakulteto v Ljubljani. Na VTS v Mariboru naj bi vzgajali gradbenega inženirja-komunalca, ki bi mu bil omogočen prestop na fakulteto, če bi opravil diferencialne izpite.

VISJA EKONOMSKO-KOMERCIJALNA SOLA

Prav tako tudi na tej šoli ni predvidenih skoraj nobenih sprememb, samo da je potrebno pri nadaljnjem razvijanju te šole upoštevati predloge v zvezi s sodobno ekonomizacijo. Prestop je še naprej omogočen s diferencialnimi izpiti, čeprav se študenti pritožujejo, da je teh preveč in da s tem izgubijo vse leto.

VISJA STOMATOLOŠKA SOLA

Ta je največji kamen spotike, čeprav trenutno vlada nekakšno zatijje, ki pa je nevarno, in se mi zdi, da je to zatijje pred nevarnim viharjem. Slika višje stomatološke šole je trenutno najmanj jasna, zato bodo ravno v tem študijskem letu največ časa posvetili problemom študentov — stomatologov in analizam, ki jih zahteva reorganizacija zdravstvene službe, omejena sredstva in prevelika produkcija zobozdravstvenega kadra. Upajmo, da ne bo prej ponovni vpis, temeljnih analiz pa še ne bo nikjer. Prevladuje namreč mnenje, da ko smo napolnili glavne vrzeli v zobozdravstvu, je nujno spreminiti način šolanja.

VISJA AGRONOMSKA SOLA

Na tej šoli bi bili nujni popravki programa študija, kajti trenutno so velike potrebe po kmetijskem strokovnjaku — pospeševalcu. Predlog je tudi, da bi se ljubljanski fakultetni oddelki za sadlarsko-vinogradniško smer preselili v Maribor, kjer bi imeli vsakor boljše pogoje za praktično delo.

VISJA PRAVNA SOLA

V Sloveniji imamo tri institucije, ki šolajo pravni kader (mariborska pravna, ljubljanska fakulteta in višja upravna pravna šola v Ljubljani). Potrebe po upravno pravnem kadru so, vprašanje pa je, katera izmed šol (ljubljanska fakulteta ne prevzame tega), mariborska ali ljubljanska, bi le-te kadre šolala in katera izmed teh dveh ima boljše pogoje.

PEDAGOGSKA AKADEMIJA

V tem letu bodo opravljene temeljite študije in na podlagi teh bodo ugotovili, ali bo postala PA visoka šola ali pa bi se šolanje podaljšalo na tri leta. Potrebno je še proučiti, če naj imajo vse tri tovrstne šole v Sloveniji vse oddelke ali pa samo nekatere — in te kvalitete.

Vse to so samo predlogi, nič še ni dokončno sklenjenega, vendar upajmo, da se ne bi »slučajno« mariborske višje šole iz slovenskega šolstva v Mariboru spremenile v detuširano visoko šolstvo ljubljanske fakultete.

Po vsem tem lahko ugotovljamo, da je trenutno glavni poudarek na visokošolski izobrazbi (čeprav smo pred leti drugače govorili), ki bi naj bilo osrednja osnovna razvojna funkcija proizvodnje in družbenih sil. Višjim šolam pa očitajo preveč ozko praktično znanje, sicer ga opravljajo, češ da so to narekovala prejšnje potrebe, zdaj pa, ko teh potreb ni več, so nujne nove analize in pa temeljita reorganizacija visokega in višjega šolstva. Sicer smo tako navajeni, če v našem šolstvu dolgo ni sprememb, potem nekaj ni v redu in se prav bojimo, da bi mogoče »zastareli«.

OLGA ČERIC

O mednarodnih odnosih

Narod v modernem smislu se je vselej pojavil v zgodovini tedaj, ko so v neki družbi zmagale tendence notranjega ekonomskega povezovanja. Vse idejne manifestacije, ki so propagirale ideje nacionalne povezanosti neke skupnosti ljudi, ki je živela na etnično, jezikovno in kulturno vsaj kolikor toliko enotnem področju, so potemtakem izražale vse kaj drugega kot resnično manifestacijo kulturne enotnosti naroda. Te ideje so bile posledica ekonomske zainteresiranosti nove buržoazne družbe. Družbene potrebe, ki so narekovala propagiranje ideje nacionalne skupnosti, so bile predvsem sredstvo za krepitev obstoječih ali pa nastajajočih lastniških institucij.

Kljub temu da je teorija o narodu kot posledica materialnih in političnih zahtev v procesu menjanja etničnega

stanja v razdobju poznega fevdalizma in kapitalizma, splošno veljavno in znanstveno utemeljeno, pa obstaja še cel niz drugih vidikov, s pomočjo katerih si lahko skušamo pojasniti nastanek tega zgodovinskega pojava oziroma »družbene formacije«. Tako npr. vemo, da je bila izredno pomembna vloga literarnega jezika in njegov vpliv pri ustvarjanju nacionalne skupnosti v razdobju diferenciacije širokih homogenih, zgodovinsko povezanih mas.

Ko govorimo danes o sporih med različnimi nacionalnostmi, ki so običajno jezikovnega ali političnega značaja, nikakor ne smemo postaviti a priori trditve, da si lahko vse te spore razložimo izključno s pomočjo ekonomskega vidika ali teorije, da narod v procesu gospodarskega zblizovanja, v procesu

vključevanja v organski razvoj sodobne družbene delitve, spreminja svoj kulturni značaj, svojo narodno avtonomnost. Danes moramo upoštevati še en zelo važen čimtelj, ki se je pojavil takrat, ko so bili narodi dokončno konstituirani v taki obliki, kot jo poznamo sedaj, to je narodna zavest. Narodna zavest, ki je dokaz za njegovo objektivno eksistenco, ima nemalokrat za posledico močno okrepljena čustva nacionalizma, posebno takrat, kadar začne narod čutiti pritisk od zunaj, kar zopet povzroči zapiranje vase.

Ta pojav je zelo očiten tudi takrat, kadar se pojavi strah pred kulturno asimilacijo, za kakršno najdemo v zgodovini veliko primerov.

Razcepljenost mišljenj v Zvezi komunistov o mednarodnih odnosih, je imela običajno za posledico ostre ad-

ministrativne ukrepe, ki so pa v pravilnem gledanju in dobrem razumevanju nacionalnega vprašanja v SFRJ, več škodovali kakor koristili. Če bi vse probleme, da ne rečem kar incidente, ki so se občasno pojavljali, reševali jasno in polemično kakor v primeru »Zaliv«, bi izostalo mnogo hude krvi, neprijetnih posledic, ki so jih morali na svoji koži občutiti nekateri naši književniki in drugi kulturni delavci. Seveda pa se pojavi tukaj vprašanje sposobnosti Zveze komunistov, vprašanje, ali je Zveza komunistov sposobna reševati takšne konflikte na ustreznem ravni. Vse to velja tudi za odnos Zveze komunistov do intelektualcev in intelektualnega dela nasploh. (Perspektive, Praxis, Most, predavanje prof. Canjka.)

DRAGO JANČAR

O religiji

Začela bom pri resoluciji, sprejeti na sedmi seji CK KPJ, ki pravi: »Vztrajati moramo, da v socialistični družbi prevladajo sodobni, napredni pogledi na cerkev.« Torej kakšen je ta odnos, in ali se je kaj spremenilo? Šele iz odgovorov na ti dve vprašanji bomo razumeli zahteve, ki so zapisane v tej resoluciji. Zanimava nas odnos komunistov do katoliške vere in cerkve ter njene družbene ideologije in dejavnosti v današnjem svetu in naši družbi, da pa bomo točno, moramo najprej poznati temeljne zakonitosti sodobnega sveta, posebno ob akcijah današnjega katolicizma (kakor se imenuje), ki skuša v svoji družbeni misli prav tako izhajati iz potreb in možnosti sveta in človeka.

Po pogovorih z Vatikanom in po tem zadnjem protokolu, so v vrstah komunistov vse pogostejše razprave o veri, cerkvi in njuni družbeni vlogi. Vprašanje je, ali je vzrok to-

mu protokol z Vatikanom ali pa povečana aktivnost cerkve; vselej je v njih prisoten občutek negotovosti, ali vsaj nelagodnosti komunistov ob spoznanju, da so le potrebne idejno politične spremembe in da jih je treba preveriti v luči novih družbeno-političnih razmer in odnosov.

Miselno in čustveno vznemirjenost človeka, tako psihološko in družbeno, potrjuje večina družboslovcev, ki predvsem temeljijo na prizadevanju, da bi združili smisel življenja in našli oporo za smotno urejanje svojega življenja. Nedvomno je ta človeška potreba eden izmed glavnih pogojev, da človek lahko smisel življenja prenaša v onostranstvo. Lahko trdimo, da ima vera izrazilo družbeni značaj in namen, kajti vernik svoje ravnanje utemeljuje z zahtevami onostranstva ter smisel smrtnega življenja prenaša v posmrtnost. Te svoje predstave skuša tudi uresničiti v medsebojnih odnosih, ali pa celo v ver-

ske navdahnjenih socialnih gibanjih. Od tu izhaja Marx s svojo trditvijo, da je vera rezultat človeške bede, hkrati pa protest proti razmeram tega sveta. V razmerah, ko je cerkev izrazito politično opredeljena, pa nemalokrat posameznik tudi izpoveduje pripadnost v značaju politične opredelitve. Zato je razumljivo, da so komunisti pričeli izenačevati vero s politiko katoliške cerkve ter so vernost ocenjevali kot sovražno dejavnost, ki jo je treba preprečiti. Ta odnos, to poenostavljanje je marksijske uspravilo komuniste, da so zanemarjali idejni boj z vero ter so mislili, da gre za politični administrativni obračun z vero in cerkvijo, kar je pa naloga vseh naprednih sil. Zato tudi danes, ko je aktivnost cerkve velika, slišimo očitke, da popuščamo in

da nimamo trdne politike v tem odnosu. In ne nazadnje besede sumničnja, da gre za zavestno politiko kompromisa. Odnos je jasen. Cerkev se je s protokolom vsaj formalno odrekla vsaki politični aktivnosti proti socialističnim silam. S tem pa, da se je odpovedala prejšnjemu, je podvojila prizadevanje na idejnem področju. To je predvsem presenetilo nekatere komuniste, ki so bili prepričani o zaostalosti cerkve.

Zaman bi iskali za konec vzroke o spremembi odnosov, ker jih je preveč. Poglavitno je, da poznamo odgovor na drugo vprašanje: »Kaj namembno to je dolgotrajni idejni boj.«

BERIA TRBOVŠEK

O razstavi baročnega kiparstva

Kdor si je pred leti ogledal razstavo baročnega slikarstva mojstrov Straussov, ni bil v dilemi iti ali ne iti. Skratka, nisi in nisi mogel mimo mariborskega gradu. Po tako veliki skušnjavi navadno sledi razočaranje. Ali je tudi tokrat ob zdajšnji razstavi baročnega kiparstva tako? Da in ne. Rahlo smo bili razočarani ob pričakovanju nečesa novega, da, preveč je bilo »starih znancev«, ki smo jih imeli priložnost spoznati iz prejšnjih obiskov v mariborskem muzeju. Na vsak način pa je razstava doživljaj za vsakega poznavalca

likovne umetnosti. Kot sem že prej omenil, se tukaj srečamo s »starimi znanci«, na katerih odkrivamo vedno nove mikavnosti.

Celotna razstava se odlično ujema s prostorom, v katerem je. Ko se vzpenjamo po stopnišču mariborskega gradu, doživljamo čudovito uverturo baroka, ki se izpopolni ob vstopu v razstavne prostore, po katerih se razlega izredno prefinjeno izbrana baročna glasba. Plastike, ki jih je okoli sto, so porazdeljene po kronološkem redu, to je morda tudi vzrok, da so nekatere

malce na tesno postavljene. Za nas je predvsem zanimivo, da je precej plastik naših domačih mojstrov (Reiss, Pogačnik, Mersi in Božič). Kako zanimiva je bila naša dežela za tuje umetnike, nam povedo številne plastike tujih mojstrov, ki so pa pozneje precej očitno vplivali na domače rezbarje. Prav za te domače rezbarje lahko govorimo, da jih je rodila naša štajerska dežela s svojo obilico lesa.

Prvič se rezbarstvo povzdigne pri nas na Slovenskem z gotiko, svoj veliki razcvet pa doživi z barokom, ki je v naš narod vcepil globoke korenine. Mirno lahko rečemo, da je pri nas barok prenehal komaj pred stoletdesetimi, celo pred stoletimi leti. Prav zaradi tega je razstava za nas še posebno zanimiva.

Poleg že prej omenjenih domačih mojstrov srečujemo tudi dela graških mojstrov Schoya, Leitnerja, Strauba, Holzingerja in Königerja. Mnogo je tudi slikovnega gradiva, ki pa je žal predstavljeno v črno belih fotografijah. V celoti daje razstava zelo enovit vtis, k temu na vsak način pripomore okolje mariborskega gradu.

Omeniti bi hotel impresivne plastike bratov Straubov, predvsem Filipa in Jakoba. Zelo zanimiva je primerjava

Sv. Caharije J. Strauba in istoimenske plastike M. Pogačnika. Prav tu vidimo, da je Pogačnik precej pod tujim vplivom, medtem ko deluje Straubova plastika veliko bolj samostojno, z malce patetičnim zanosom. Zelo lep primer uveljavljanja baročne estetike je skupina puttov, ki ponazarjajo štiri kontinente, delo L. Holzingerja. Zelo zanimiva je Božičeva obravnava podobe Sv. Trojice, v tej plastiki avtor zelo svobodno tretira zadano mu temo. Dobimo občutek, da je svetopisemska vsebina avtorju samo pretekst. Seveda je veliko plastik, ki bi si jih morali podrobneje ogledati, žal pa nas tu moti problem svetlobe, ki pa žal na tej razstavi ni zadovoljivo rešen, čemur je deloma kriva lega prostorov.

Razstavi bi morda lahko očitali kakšne hibice, vendar pa v celoti lahko razstavo samo pohvalimo. Ne doživljamo pogosto, da bi v Mariboru gledali razstave, ki bi nam dajale tako jasn pre-rez neke umetniške smeri v pokrajinskem merilu. Razstavo zapuščamo s po-božno željo, »mogoče bomo videli kaj takega tudi v gotiki.«

Tekst in slike: I. PREMŽL

Nekaj o mariborskem muzeju

Bi slučajni opazovalec mariborskega muzeja opazil ali zaslutil bojazen pred nenehnim pozabljanjem odgovornih, ki imajo denar za vse kaj drugega kot za kulturno dejavnost.

Gotovo ne, vendar je tu ta skrb in ta problem že načel. Pogostokrat slišimo ravnatelje takih ustanov, da pravijo: denarja ni.

In tukaj se vse konča. Ali naj čakamo, da spomenik izgubi svoj namen, ker ga uniči zob časa, ali pa mu z miloščino podaljšamo življenjsko dobo za nekaj let.

Kaj bo z mariborskim muzejem pozneje? Koliko časa bo kot tak še služil svojemu namenu? Pri tem obenem razmetujemo sto tisoče za nogometaše, kot da se ne bi nič zgodilo.

Z namenom, da prikažem delo mariborskega muzeja, sem obiskala ravnatelja mariborskega muzeja. Kot je že običajno pri takih pogovorih, sva

tudi midva začela pri čenarju.

Torej denarja nimate!...

Zaradi naglice in nerazmišljanja bi morali biti vplivi kulturnih ustanov močni. Kako naj bodo močni, če ni denarja? Ni ga za reklamo, kaj šele za velike panoje pred vhodi v mesto, kakor je to stara praksa tujih mest in ena redkih reklam, ki si jih muzej lahko privoščiti. Potrebnovali bi izlozbe, da bi v njih lahko ljudem predstavili koščke bogastva, ki ga skriva mariborski muzej.

Koga naj prosijo za izlozbe in kje? Dopolnjevanje zbirke pa ne zahteva samo nenehnega iskanja, temveč tudi znansivno raziskovalno delo. Kako naj polnijo vitrine, s predmeti, ki jih sicer težko odkupijo, če pa novih vitrin ni, stare pa so potrebne obnove.

Brez vodiča res ne bi smelo iti. Med mnogostevilnimi zanimivostmi za vsaknjega obiskovalca moram omeniti vsaj nekatere, ki bi našle mesto v njem.

Tako je v viteški dvorani koncertiral celo Lizst, mestni grad je obiskala Marija Terezija, in da je 1782v grajski kapeli maševal Pij VI.

Vendar nam baročna razstava kaže, da kljub vsem materialnim težavam, ki jih nosi nov čas, delajo in čakajo.

BERTA BOJETNOVA

V
R
V

V Večeru, dne 7. 10. 1967, je France Forstnerič na 9. strani objavil dokaj polemichen spis VOZEL (Ob konfliktih na relaciji kultura — politika). Ta Vozel Franceta Forstneriča je vsekakor vreden majhnih korektur, ki seveda ne bodo samo dialektične, marveč bodo skušale zares konkretno pokazati na zavozlanost problema v slovenskem kulturnem prostoru. Saj ni nič čudnega, če se dandanes zmerom stojimo pred vprašanjem kulture in politike, namesto da bi živeli v složenem miru; konkretno bi morali pač spregovoriti o kulturi politikov, ali o pridaničnem zatiranju intelektualnega dela na račun socialne ali o krasovitih, samoljubnih, priljubljenih kulturnikih, ki so prišli do veljave prav s političnim nagovorom, ali o vase zaprtih »velikih« intelektualnih-političnih. O tem ni nobene prave besede v Forstneričevem vozlu; a tega mu ne smemo zameriti, še posebej zato ne, ker pač avtor članka ne vidi, da ima vrv v vozlu dva konca.

Predvsem bi mogel tukaj in sedaj naštet mariborsko zveličavno kulturniško klimo, ki škoduje marsikaterim pljučem, ustom, pa glavi, marsikomu pa spet vrača navidezno zdravje. Pri tem se porajata predvsem dve vprašanji: kdo so tisti politiki in kdo so tisti kulturniki, ki živijo v nenehni preteklih, konfliktih, v nenehni »dialektični« bojevitosti sožitju? Tega seveda niti Forstnerič ne ve, saj nikogar ne omenja v mejah slehernosti, dasi tudi se sklicuje na to, naj bomo dialektični. Pri nas je že toliko dialektikov, kolikor je politikov, in toliko vizionarjev, kolikor je pravih umetnikov. Prvi živijo za dialektiko, brundajo množicam o svoji veliki vlogi in se trudijo za blaginjo naroda, kakor pravijo, medtem ko jim drugi stopajo v lasé in jim jemljejo slavo. Nič ni čudnega torej, če smo se znašli pred vrati slave namesto pred vrati ustvarjanja in človečnosti. Nasprotno: prav delo je treba pozabiti, prav vrline je treba prepušiti boljšim, da bo slava rasla. In v tem je mnogo strupa in strupenosti, mnogo zavirljive nevoščljivosti in še največ zajedljive samoljubnosti. A komu gre zahvala za takšno stanje, oprostite, za takšen proces?

Stari so umetnost kupovali in nič ni nenavadnega, če se je na primer pri Arhilohu-tiranu družilo celo grško intelektualno vodstvo. Kakor je že kultura naroda prijetna usedom in očem v svoji nezasičenosti, tako po drugi strani živijo v samotni razmišljanji filozofi, pesniki, fiziki, da, celo politiki! Ta njihova samota je pravzaprav nekoristen sad, ki je zrasel na lepem drevju, a prav to je za dialektike poglavitna hrana. Vsakdanja vprašanja, kakor na primer tole: »Kako si predstavljamo prežemanje kulture in politike z vidika izhodiščne formule? Kaj pomeni, da je

kultura politična in politika kulturna?« Ta vprašanja so zelo in celo presenetljivo podobna velikim sholastičnim učiteljem, ki so se vpraševali, če navajam Erazma Rotterdamskega, nekako tako: »Ali je mogoče domnevati, da Bog oče sovraži Sina? Ali bi bil Bog mogoče prevzeti podobo ženske ali hudiča ali osla ali buče ali kremenja? Kako bi v tem primeru buča oznanjevala božjo besedo, delala čudeže in bila križana? Ali bodo ljudje po vstajenju smeli jesti in piti?«...

Se bolj modro pri razsvetljencih je to, da znajo na vsa takšna in podobna vprašanja odgovarjati, in odgovarjajo nanje s takšno resnobnostjo, kakor da bi imela naravnost božanski pomen; to je razvidno že iz tega, da nikoli ne bodo rekli, na primer, ta in ta politik ravna napačno, ta in ta sodnik je krivo presojal in obsojal, ta in ta politikant je tako in tako prilezel na vrh, ta in ta kulturnik se prodaja politiki, ta in ta pesnik je dober, temveč obratno: napraviti je treba voz ob konfliktih na relaciji kultura — politika.

S takšnimi razmišljanji nekateri res prežemajo že tisočkrat utrudljive papirje kakor prave svetiljke; a to jih sploh ne moti, seveda že zategadelj ne, ker se jim bo zdelo lepo, koristno in pametno, če bodo dialektično snov obravnavali nasploh, nikar v kakšnem primeru; a tudi primer je treba obravnavati po njihovem nasploh. Zato mislim, da bi bilo lepo in dobro, če bi France Forstnerič v svojem vozlu besed in stavkov vsaj enkrat omenil, kdo so tisti kulturniki, ki so politikanti in obratno. To gotovo ne bi nikomur škodilo, saj bi pisal vsaj nekoliko bolj konkretno, če že noče imensko navajati primerov. Iz njegovega povedanega se čisto zares »lušči« spoznanje, da je lahko kultura (pozitivno) politična in poli-

tika kulturna le tedaj, če druga drugo naravno oplajata. A kdo mu daje besede v usta, da meri pozitivnost kulture? S kakšno vrvjo, ali bolje, s kakšnim vozom meri pozitivnost kulture? Razumem, da »naravno oplajanje« obstaja na primer pri divjih živalih, pri rastlinah. Toda kaj ima sam gospod Darwin z našo kulturno politiko in političansko kulturo opraviti, me prav nič ne zanima. Mislim, da tudi bralcev mariborskega Večera to ne more posebno zanimati.

In še naj si dovolim zadnji citat iz Vozla: »Ob takih spoznanjih se torej odpravljanje nezdravih plodov sicer zdravega navzkrižja med kulturo in politiko razkriva kot izrazit problem naše družbene reforme.« Cigava so ta spoznanja? Ali so jih spoznali kulturniki ali politiki, ali pa jih je spoznala naša družba, ki je v reformi? Tukaj niti gospod Mičurin ne more zadostiti z zanesljivim odgovorom, dasiravno je v križanju napravil lepo število uspehov, razvil mnogo zdravih plodov. Zdi se mi, da bi se morali slovenski intelektualci ravnati po načelu naših telovadcev: Zdrav duh v zdravem telesu. Vsaj tako nekako ocenjuje France Forstnerič ta izraziti problem. Tako bi se gotovo družbena reforma uveljavila v družbi. A vsakdo naj sam uvidi da je na prvem mestu zdrav duh, šele potem zdravo telo!

Zelel bi videti, kakšen je križanec med kulturo in politiko, čeprav sta obe ženskega spola. Francetu Forstneriču prepuščam to veliko zgodovinsko nalogo, saj jo bo gotovo spoznal in užival zdrave plodove svojega spoznanja. Meni osebno še do sedaj to ni mogoče.

V. G.

Med izvirnostjo
in afektiranostjo

Satirični kabaret naj bi bil, po naslovu sodeč, nekakšna mešanica pisanega, zabavnega sporeda kakšnega predmestnega burkaškega gledališča in pa moderne satire, ki bi naj ljudem odpirala oči pred stvarnostjo, protestirala ter se na svoj destruktivni način konstruktivno borila za izboljšanje deformirane situacije v neki družbi. Satirični kabaret, ki smo si ga lahko ogledali v začetku oktobra v domu JLA, je napisala, zrežirala in igrala skupina mladih književnikov, ki so se nam že večkrat predstavili na raznih literarnih večerih. Od te skupine, ki je konstituirana v nekakšno umetniško skupnost, v klub KB (?), smo upravičeno pričakovali intelektualno globoke, ostre in jasno izoblikovane misli. Zai pa smo z nekaterimi izjemami pričakali burkaško in pravo farso

spreobrnjeno predstavo, ki je imela, kot je bilo videti, en sam namen: požeti čim več smeha in aplavza. Danes bi moralo biti vsem tistim, ki se ukvarjajo z družbeno in kulturno problematiko, popolnoma jasno, da je odzivni krog, ki se pojavlja, bolj povedano, ki bi se naj pojavil, ob kritični besedi in misli, tako zelo slaboten, da ga skoraj ni opaziti. Ko kritično zapisana ali javno izgovorjena misel postane osebno žaljiva, pa je tukaj takoj cel kup prizadetih in užaljenih, še več pa tistih, ki iščejo zgolj senzacionalno in snov za prijeten pomenek. Gre torej za to, da je pisec in izvajalec satiričnega kabareta šlo po vsej sili za čimvečji odzivni krog, želel so najti stik s publiko, ne da bi pri tem pomislili, da jih njihovo poslanstvo v »mariborskem kulturnem pro-

storu« obvezuje, da jim nalaga doseči, ne glede na učinek storjenega dela, tudi določeno kvaliteto, tako pri tekstih, kakor pri izvajanju. Kot sem že rekel, nikakor ne nameravam posploševati, kajti nekateri deli kabareta so bili izjemno dobri, vendar je bila nesreča v tem, da so bili prav ti deli igralsko najslabše interpretirani. Medtem ko smo lahko nasprotno pri tistih burkaških prizorih, ki sploh niso sodili v okvir tega kabareta, opazili, da so bili izvedeni najbolj dograjeno in privlačno. Misli, ki so jasno in ostro posegale v našo družbeno problematiko, so bile tako nehoti potisnjene v ozadje, zdale so se neoprečižljive in gledalec je dobil občutek, da so vržene med publiko kar tako, nehoti, slučajno.

Nekatere originalne tekste so prispevali Andrej Brvar, Franc Hedi in Miroslav Slana. »Nekatere« pravim zato, ker so bili posamezni odlomki prav srčno stari in »zguljeni vici«, ki si jih pripovedujejo po pisarnah mlade in stare gospodične, medtem ko pljejo kavico in si lakirajo nohte. V mislih imam predvsem Brvarjevo zgodbo o bodočnosti, zgrajeno povsem na podlagi anekdote na račun socialističnega in delavskega samoupravljanja, ki precej časa kroži med ljudmi. Predstavo je režiral Miroslav Slana, ki je pripravil tudi sceno, igrali pa so poleg av-

torjev tekstov še: Dragica Krajnc, (če upoštevamo nevezanost in dramsko nedogaa-

nost besedila, je svojo vlogo dokaj dobro odigrala, Majda Svaganova, mezosopranska mariborske opere (zelo dobra je bila v krajšem prizoru, nekakšni burkici s preizkušnim programom cenjenih spektakularnih učinkov, ki pa očitno ni spadala v okvir satiričnega kabareta), Bojan Nedok in drugi.

J. B.

Kultura
in
mi!

Kako naj bi se študentje čim uspešneje vključili v mariborsko kulturno življenje?

Ako hočemo dati odgovor na to vprašanje, moramo vsekakor globalno pokazati na vse determinante, ki na kakršenkoli način vplivajo na delo študentov v mariborskem kulturnem življenju.

Vendar nikakor ne moremo biti zadovoljni z afirmacijo, ki so jo študenti

Predvsem je nujno poudariti specifično okolje, v katerem se nahajajo mariborske višje šole, njegove sociološke, ekonomske in druge značilnosti.

Po drugi strani pa vemo, da traja študij na mariborskih višjih šolah dve oziroma tri leta. Zaradi tega je fluktuacija študentov zelo velika. Jasno je, da je s tem okrnjeno vsako daljše načrtno delo.

Edina šola humanističnega karakterja je pedagoška akademija. Glede na število redno vpisanih študentov na višje šole je struktura izredno heterogena. Če k vsemu temu dodamo, da je kulturna raven srednješolcev, ki se vpisujejo na višje šole, nizka, potem nikakor ne moremo pričakovati dovolj velikega zanimanja.

slabim pogojem preskromni, saj se študentje niti kot »odjemalci« kulture ni- so dobro izkazali.

Tega stanja niso krivi samo nezainteresirani študentje, temveč tudi tisti, zaradi katerih so študentje nezainteresirani. Se vedno smo namreč priče patriarhalne in monopolistične miselnosti, ki ustvarja le nižanje kulturnega nivoja. Zato nam je tudi jasno nerazumevanje in neelastičnost raznih kulturnih institucij in kulturno-prosvetnih organizacij.

Ce želimo razgibati kulturno življenje študentov, ga moramo močneje vključiti v okvir že obstoječih kulturnih institucij in kulturno-prosvetnih organizacij razvijati lastne, in v njihovo delo vnesti vsebino svojih hotenj in smisla.

T. D.

dosegli v mariborskem kulturnem življenju. Rezultati so kljub objektivno

BILI SMO NA POLJSKEM

ZAL MI JE, DA SEM SE PRIJAVILA ZA POTOVANJE. SEDAJ BI ŠLA RAJE NA MORJE, MI JE ZATRIJEVALA PRIJATELJICA PRED ODHODOM NA POLJSKO. »ČE NI NIC DRUGEGA, BOMO VSE DNI KARTALI, PA BO TUDI NEKAJ.« SEM JO TOLAŽILA, PO GLAVI PA SO SE MI MOTALE NAJRAZLIČNEJŠE PREDSTAVE O KRAJU NAŠIH POČITNIC.

NO, IN POTEM SMO ŠL SKUPINA PETNAJSTIH ŠTUDENTOV V OKVIRU SODELOVANJA MED ZŠ IZ KATOWIC IN MARIBORA.

Carinski pregled je bil gola formalnost. »Le kaj naj bi imeli študentje?« Na postaji smo še komaj utegnili zgrabiti steklenico slivovke, ki jo je v tistem trenutku prinesel sekretar za naše gostitelje na Poljskem.

Končno smo le odpotovali. Vsak je potegnil svoje igralne karte na plan, da bi tako pripravili popoldne in noč. Pa nismo mogli. Pokrajina, ki smo jo opazovali skozi okno, je bila zelo zanimiva, včas čisto obdruževali lepo urejene vrtove, angleške trate, pa skrbno obdelana polja in planine, ki so ponosno obrabljale pokrajino. Ne bi ostali raje tu, smo si mislili, vlak pa je enakomerno drdral proti Dunaju. Začela so se prerekanja, kdo bo kdaj dežurni pri prtljagi, da si bomo lahko ogledali avstrijsko prestolnico. Toda vse prerekanje je bilo odveč, saj smo v dveh urah komaj uspeli kupiti nekaj steklenice piva, tako dolgo so nas namreč cijazili po tiri med dunajskimi postajami sem in tja. Moram priznati, da je enemu uspešno precej več. V restavraciji blizu kolodvora je pojedel dunajski zrezek, toda na Poljsko je prispel dva dni kasneje kot mi. Pa ni bila to edina neveselost. Na Dunaju smo komaj »ubrali« svoje prtorote, toliko Poljakov in Čehov je vstopilo obloženih s košarami in kovčki, v katerih so imeli blago za preprodatjo. Zgledali smo se, čeprav je tudi vsak od nas imel kakšno najlon srajco odveč. Vsemu je sledilo še spoznanje, da ti ljudje niso tuji, ampak naši. To nam je bilo jasno, saj Poljaki ne dobe izhodnega vizuma za zahodno državo.

Nestrpno čakanje nahrbtnika z malico

Zopet smo prestopili mejo, to pot avstrijsko-češko. In spet presenečenje. Študent pravnik ni imel potnega lista, ker je mislil... nazadnje je bilo to vseeno, saj so ga češki cariniki vlnodno odpeljali s seboj. Kljub spalnim vagonom ni bilo s spanjem nič, saj smo ugovarjali, da še eno dekle ni imelo potnega lista, kar tudi ni nič mislilo... Pa je le nemotena prišla na Poljsko, čeprav so cariniki in kontrolorji prečesali ves vlak...

Na prvi poljski postaji nas je sprejel študent iz Katowic in nas pogostil z vodo, s steklenicami vode, ki smo jih praznili do Katowic. V tem mestu smo s presenečenjem ogledovali postajo z enajstim peroni ali več, ki je tehnično najsodobnejše opremljena. Zagledali smo nekaj fantov v temnih oblekah z nageljčki v rokah. Stari znanec predsednik Roman nas je svečano in toplo pozdravil, potem pa smo se seznanili še z ostalimi funkcionarji njihovega odbora. Pred postajo nas je čakal študentski minibus, ki nas je peljal v študentski hotel. Med vožnjo smo radovedno opazovali ljudi, hiše in promet. Vse nam je bilo novo, tuje. Pred vsako gostilno se je bohotil napis bar. Stari ruski tovarnjaki so bili poleg tater in varšav edina prevozna sredstva. Dekleta so bila vsa v precej smelih minih krilih, fantje pa v oblekah s kravatami.

V študentskem hotelu, ali domu po naše, smo se razdelili po sobah, se okopali in odšli na ogled mesta. Mesto ni nudilo vesele podobe. Poslopja so vsa črna ali temno siva, ozračje je zamegljeno in enako sivo črne barve. Spremljevalec je povedal, da je to zaradi rudnikov in težke industrije, ki obdaja Katowice. Ogledali smo si nekaj izložb s kristalom, čevlji, knjigami, srebrnom, blagom. Počas smo preračunavali cene in se začeli čuditi. Ali je mogoče, da stane par ženskih čevljev s tanko peto petnajst ali dvajset tisočakov, meter satinata 9 do 10 tisočakov, da o boljših blagih ne govorimo, saj presega cena enega metra povprečni mesečni dohodek. In čudili smo se naprej, saj je stalo deset dekagramov najslačbiš bonbonov 1200 S din, steklenica ruskega šampanjca 3000 din ali po naši menjavi polovico tega.

Vrnilni smo se v hotel, kjer smo komaj zmogli obilno obroke, čeprav nas solata s smetano ni preveč navdušila. Pa je nevažen okus potolažilo pivo.

Po kosilu smo odpotovali v Zakopane. Spet so nas z minibusom odpeljali na postajo, to pot avtobusno. Kakor hitro so Poljaki začeli tuj jezik, so nas obkolili. Košule? Obuwie? Komaj smo se »prebili« do avtobusa in posedli na svoje prostore. Malce neudobno je bilo, saj so pri nas lokalni avtobusi taki kot pri njih medkrajevni; brez naslonjaka za glavo, z železnim držajem, stari in neprimerni za dolge proge. Vseeno smo vzdržali 300 km vožnje od Katowic do Zakopanov. Med potovanjem smo se ustavili le v Krakovu, kjer so nas pozdravile stare sive zgradbe in Wisla z Wawelom v ozadju. Že pred Starim trgom se je pot začela vidno vzpenjati, po pokrajini pa so bile raztresene hišice v nenavadnem slogu. Močno so se razlikovale od hiš v nižini po svojih podstrešnih prizidkih, ki spominjajo na kitajski slog. Vodilci nam je povedal, da so hišice zgrajene v zakopanskem slogu, ki ga je pred približno sto leti uvedel neki zakopanski arhitekt. Pozneje smo ugotovili, da so vse hiše v Zakopanah in okolici zgrajene tako.

Zakopani so nas presenetili s svojimi modernimi hoteli, alejami in nasadi, športnimi objekti. Med vožnjo s taksi-

jem, ki igra v življenju Poljakov pomembno vlogo, pa smo obdruževali zakopanske vile in vrtove okoli njih. Nastanili smo se v eni takih vil, ki je znotraj sodobno in komfortno opremljena, na zunan pa se ne razlikuje od petdeset in več let starih sosed. V enem nadstropju nas je bilo sedem in blagor tistima, ki sta prva zasedla kopalnici. Obrokom ni manjkalo krompirja in maslenih kruhkov, ki sta glavna hrana, kot smo pozneje ugotovili. Po večerji smo se urno odeli v najboljše obleke, dekleta smo se skromno našminkala, da ne bi bila upadljiva in odšli smo raziskovat nočno življenje. Odkrili smo dober lokal, kjer smo za 1200 S din jedli tatarski biftek, pili vodo in šampanjca.

Jugoslovanski »rudarji« na Poljskem

nje, pa še plesali povrh. Čeprav je na Poljskem trilateral manj fantov kot deklet, smo imela dekleta plesalcev na izbiro. Hitro smo se navadila na poljubovanje rok za zahvalo ali prošnjo. Malo preden se je lokal izpraznil, smo se spomnili na jutranjo planinsko turo, ki nam jo je obljubil voditi in zato smo se s takšiji odpeljali domov. Avtobus, ki ga ob taki uri tako ali tako ni bilo, bi bil dvakrat dražji, čeprav smo študentje.

Petrova grožnja se je uresničila. Ob osmih smo morali vstati, se najzjutro vati, potem pa z njim... Ni nas peljal v gore, ogledali smo si mesto, predvsem izložbe s spominki, krznom, obračali smo se za vsakim guralom (domačinom) v narodni noši, ali za važnimi Angleži, Francozi, Nemci. Tudi v trgovino s športnimi rekviziti smo vstopili, saj smo potrebovali obutev za hojo po planinah. Le kaj smo si o Zakopanah mislili doma, mi ni šlo v glavo, saj smo imeli s seboj le lahke poletne in plesne čevlje. Radi smo odšli 1300 S dinarjev za košarkarske copate dobre kvalitete.

Začele so se počitnice, močno drugačne, kot smo jih pričakovali. Vsak dan smo naredili izlet v Tatrah, ki so narodni park; z zaščitenimi živalmi in rastlinami, kjer so dobre ceste in poti, po katerih vozijo kočije, kjer nihče ne spregovori glasneje besede in ga ni dvoglas, ki bi utrgal rožo, vejo ali jagodo, kjer pa vendar kmetice prodajajo borovnice s smetano na vsakem razpotju, kjer tropi ovce muljijo travo na pašnikih ob poti, kjer škrtajo fotografski aparati in kamere na vsakem metru prostora. Tam ljudje ne kade, ne pijejo drugega kot čaj v planinskem domu ali vodo iz potoka. Tukaj turisti preprosto uživajo lepote pokrajine, ki je s civilizacijo nočejo pokvariti. Uživajo svež zrak sonce, vonj gorskih trav, šumenje gozdov in žuborenje potokov. Ogledali smo si podzemsko je-

mo, se povzpeli na dvatisočak, Kasprovi vrh, naredili smo izlet na Morskie oko, eno izmed jezer v Tatrah. Na račun morskoga oka smo se precej nasmejali, saj je imel naš fant zmenek tam.

Po desetih dneh planinarjenja in potepanju po najdražjih nočnih lokalih, kjer smo čutili, da tudi dinar nekaj pomeni, smo se poslovlili od Zakopanov in novih prijateljev, največ študentov, ki so za 7000 din preživljali svoje tritedenske počitnice v tem turističnem središču.

Med triurno vožnjo do Krakowa smo obujali spomine na zakopanska doživetja, zbijali šale na račun tega ali onega ponočnjaka, ki ni znal piti vodke in je ostaneč noči prespal na preprogi. Smejali smo se fantom, ki so jim po tri dekleta napovedala zmenek ob isti uri in v istem lokalu, nazadnje pa so s peto pod roko prišli mimo ob nepravem času... Se sreča, da smo bile me tam, so se vsaj lahko zagovarjali, da smo bile to me, ki... Naslednji dan smo vse to uredili v nekaj rož, šampanjca, fraz, ki jih tako ali tako niso razumeli. Jugoslovanska čast je bila rešena.

Ogledovali Krakow. Pa smo se zmotili. Osem km rovoj je spremenjenih, cerkve, dvorane za govore, športne igre, prodajo spominkov iz kamene soli. Močno so me impresionirali kip, reliefi, oprema, lestenci, vse iz soli. Izvedeli smo, da je v globini 400 m sanatorij za bolnike, ki trpijo za išijasom. 200 m nižje pa rudarji še zmeraj kopljejo sol, s katero zalagajo dobrušen del Poljske.

Ob odhodu iz Krakowa smo se komaj znašli na postaji, ki ima 19 peronov. Tam smo se tudi prvič srečali z enonadstropnimi vlaki. Pa spet Katowice, kjer smo se nastanili v istem domu kot ob prihodu. Ogledali smo si novi del mesta in park, kjer stoji vsakih nekaj metrov kip ali pa žubori vodomet, kjer je mnogo cvetja, kjer igrajo širije orkestri takšno ali drugačno glasbo. V sklopu parka je tudi kopalnice z osnini plavalnimi bazenji, s sladko ali morsko vodo, z valovi ali brez njih, kjer je dokaj bogat bogov in malčke in odrasle, kjer so odbojarska in druga igrišča, dve restavraciji in na najdeš cigaretnega ogorka v travi ali pa morda papirčka.

Nekaj sto metrov od kopalnice, še v sklopu parka, je planetarij, kjer smo imeli kratko predavanje o astronomiji v srbohrvatskem jeziku.

Se isti večer smo imeli uradne pogovore za sodelovanje v naslednjem letu. Pogovori so bili zelo pomembni, saj so napovedovali, naj bi se sodelovanje razširilo tudi na kulturno področje. Upam, da temu ni bila kriva voda, ki je v življenju Poljakov stalno prisotna.

Drugi dan smo komaj živili, prav zaradi vode, prišli iz rudnika Stozic, najmodernejše opremljenega rudnika črnega premoga v Poljski. Šeststo metrov pod zemljo v popolni rudarski opremi z globoko sklonjeno držo pa tudi plazeči, smo komaj vzdržali. Tisti ki ometar, ki smo ga prehodili vzravnan, je bil pravi užitek. Kljub vsemu smo bili zelo navdušeni. Glavni direktor rudnika, ki nas je vodil, nam je povedal, da delajo rudarji štiri do šest ur na dan, da imajo tri do sedem tisoč zlotov mesečnih dohodkov, kar je visoko nad povprečjem, ki je tisoč petsto zlotov. Po priručnem banketu, slovo od Katowic in Poljske. Odšli smo z novimi spoznanji o vzhodnem svetu, o življenju naslov. Vsakdo izmed nas je menil, da bi raje imel par čevljev ali srajco manj, imeli pa bi primerne plavalne bazene, da bi podpirali naše umetnike, tudi študente, in našli prostor za njihova dela vsaj v parku, če ne drugod. Kaj Maribor z enim edinim gledališčem, v Katowicah jih je pa sedem ali osem, da študentskih in drugih odrov ne štejemo. Univerzitetni odbor ZŠ ima toliko stanovanj za poročne študente, da lahko vsi študentje, ki niso iz mesta, stanujejo v študentskih domovih, da imajo urejeno prehrano, da plačujejo na vseh prevoznih sredstvih eno tretjino vrednosti vozovnice. Še in še je bilo takih vtisov, ki so me spodbudili k razmišljanju o tej čudoviti deželi, kjer smo našli veliko prijateljev.

ANKA DOVJAK

ŠTUDENTI,

V ZIMSKIH POČITNICAH (OD 1. – 15. FEBRUARJA) LAHKO OBIŠČETE POLJSKO SAMO ZA 500 ND. INFORMACIJE DOBITE NA ODBORU ZŠ MVZ, TOMŠIČEVA 45 (TEL. 22 977).

PRIJAVE ODDAJTE DO 1. DECEMBRA 1967.

ŠTEVILO JE OMEJENO!

reportaža

QUOSQUE TANDDEM

IN TER VJU

Mlada mariborska pevka popevk Lidija Kodrič je naša stara znanica, saj se je z mariborskimi občinstvom seznanila že leta 1961. Na svojem prvem nastopu (to je bil ravno izbor popevke Maribora, kar je priredila Katedra) je pokazala velike pevke sposobnosti, zato so jo opazili tudi nekateri glasbeni uredniki in režiserji. In tako je polagoma začela snemati za radio in televizijo. Prihajala pa so tudi ponudbe za sodelovanja na različnih festivalih in na drugih prireditvah.

Lidija je letos nastopila na opatijskem festivalu kot debitantka. Zapela je popevko z naslovom Stara glasbila, ki pa pri občinstvu ni doživela uspeha. Kljub temu, da ni dobila nobene nagrade, je Lidija zelo zadovoljna s svojim izvajanjem.

»Opatijski festival, ki spada med največje jugoslovanske tovrstne prireditve, je zame emratno doživetje. Res, da s popevko, ki sem jo zapela na tem festivalu, nisem dosegla ne vem kakšnega uspeha, vendar sem kljub temu dobila mnogo zelo ugodnih ponudb. Od 15. novembra do 15. januarja bom odšla z vokalno-instrumentalnim ansamblom Index iz Sarajeva, z Zarkom Dančujem, s Slobođanom Stefanovićem in še z nekaterimi pevci zabavne glasbe na gostovanje po Sovjetski zvezi. To dvomesčno gostovanje bo organiziral Jugokongres iz Beograda. Za koncerte v Sovjetski zvezi se bom morala še posebej pripraviti, kajti kot so mi dejali moji prijatelji, je sovjetsko občinstvo zelo zahtevno. Potrnila se bom, kolikor bom mogla. V Sovjetski zvezi nameravam posneti tudi samostojno ploščo, pa tudi z Jugotonom sem že podpisala pogodbo. Jugoton bo sedaj poskrbel tudi za popularizacijo svojih pevcev. Namreč, do zdaj skorajda nihče ni vedel, da je neki pevec posnel ploščo, čeprav si jo ljubitelji zabavne glasbe zelo želijo v svoje zbirke gramofonskih plošč. Sedaj pa bo Jugoton poleg plošč izdal tudi velike lepake, ki jih bodo razdelili v vseh večjih jugoslovanskih mestih. Na teh lepakih bodo fotografije pevcev, ki so

pred kratkim posneli svojo ploščo. Mislim, da je to zelo ugodno za popularizacijo pevca in pa za Jugoton, saj bo na ta način lahko prodal več plošč. Razen tega sem se pogovarjala tudi s člani zagrebškega jazz kvarteta. Dogovorili smo se, da bomo nekaj časa skupaj.

Foto: Djuro Slako, Zagreb

paj vadili, nato pa sodelovali na vseh jugoslovanskih jazz festivalih. Upam, da naše delo in trud, ki ga verjetno ne bo malo, ne bo zaman. Ko sem Lidijo vprašala, zakaj kar nuenkrat takšen optimizem, se mi je veselo nasmejala ter mimogrede z roko poslala poljub Antonu Maritju, režiserju zabavno glasbeni oddaj. »Veš,

mi je dejala, »minilo je že šest let, odkar sem se posvetila petju. Zaradi prepevanja sem včas tudi študirala nekoliko zanemarljivo, pa vseeno nisem dosegla tistega, kar sem želela. Sedaj pa sem se odločila, da bom za eno leto študij odložila in se posvetila samo petju. To leto mi pomeni zelo veliko. Doleti hočem vse, kar v prejšnjih šestih letih nisem mogla. V minulih letih sem se gradila, sedaj pa, mistim vsaj, je prišel čas, da bi ta gradnja dosegla vrh. Vem, da bom, kar si želim, tudi dosegla, saj imam veliko zapiranje vase.«

»Lidija, kaj misliš, zakaj popevka, ki si jo zapela na opatijskem festivalu, ni dosegla večjega uspeha?« sem jo vprašala. »Skladba Stara glasbila, za katero je glasbo napisal Jure Robežnik, tekst pa Gregor Strniša, se precej razlikuje od ostalih popevk, ki smo jih lahko slišali na tem festivalu. Za pevca je ta skladba zelo nevhvalna in precej zahtevna. Občinstvo pa, ki nima vsaj malo posluha za glasbene umetnine, ni moglo razumeti kakovosti te skladbe. Mislim pa, da so »mojstri« glasbe spoznali, da je popevka Stara glasbila zelo dovršena glasbena stvaritev.«

Ves najin pogovor o opatijskem festivalu je potekal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, kjer je sejem elektronike. Ura je bila 10.30 in prišel se je barvni televizijski spored. Ko sem Lidijo vprašala, kako je zadovoljna z barvnim televizijo, se je ponovno nasmejala in mi dejala: »Z Jožetom Privčkom in njegovim orkestrom sem snemala še večeraj. Ko sem si pozneje ogledala magnetoskopski posnetek, sem bila zelo zadovoljna. Prav tako so z barvno televizijo zelo zadovoljne moje prijateljice – pevke Berta, Atenka, Elda in Irena. Mislim, da imam na barvni televiziji velike možnosti uspeha in lepo bodočnost!«

Začela sem ji, da bi se njene želje izpolnile in da bi se kmalu videli v Mariboru. Ob slovesu je še dejala: »Pozdravi vse bralce Katedre!«

STANKA KUHAJ

reven. Slišal sem, da je najvažnejši in najpomembnejši v naši družbi človek, vendar ti sošili možnosti. In dokler bo bral, da je polovica ljubljanskih študentov, o dvesto tisoč brezposelnih in štirinajst tisoč v Sloveniji, na drugi strani pa o letošnji izredni stabilnosti gospodarstva (masten naslov na prvih straneh), o dveh vikendih, o mercedesih, o vilah in o ljudeh, ki jih je ne vem kdo pooblastil, da vsiljujejo modo in držino las, se bo pojavljali v nočnem samem dvom in ne smemo se čuditi anomalijam, ki se pojavljajo v vrstah mladih. Zato nas ne čaka samo delo, ki bo dolgotrajno, ampak bo tudi naporno. Najprej pa bo treba dati delo vsem, kajti samo tako najde človek svoje mesto v družbi in ne bo se mu več zdelo, da je nepotreben. Kajti ni večje nesreče, kot spoznanje nekoristnosti samega sebe, vemo pa, da le iz dela izvira blaginja in sreča.

Tega žalostnega stanja pa ni kriva niti tovarna, ki ni dobrodelna ustanova, niti skupščina, ki je izglasovala ostrejšo ukrepe, niti delavce, ki ni dobil zaposlitve, niti študent, ki bi rad študiral, pa ne more; kriv ni nihče.

Kako zelo je to podobno nam: NIKOLI NI NIČE NIKESAR KRIV!

M. DREV

Miroslav Slana

se je rodil 1941. leta v Mariboru. Tukaj je končal tudi gimnazijo in prvo stopnjo VPS. Sedaj živi in dela kot svobodni književnik. Začet je v Mladih potih, pozneje je objavljala v Dialogih, Pisani njeni, na kulturnih straneh Večera, Naših razgledih, Sodobnosti, sodeloval je v radijskih literarnih oddajah in na raznih literarnih večerih.

Avtor svojih pesmi ne gradi na bežnih asociacijah, na podlagi »občasne in minljive inspiracije«, temveč na dograjenem in včasih skorajda racionalno podvojenem svetu spomina in domišljije. Manj ga privlači barva in zvok besede kakor njena vsebina in praktični pomen.

Katedrala

Rad bi se znova srečal s teboj
dobra stara katedrala
z okusom po lampiončkih
rad bi se vrnil na obzidje
po nedosanjanega junaka —

Kako nesmiselno je
zazreti se v stari biti
kako smešna tolažba je
gledati množico vojakov
skozi izgubljeno igro preferansa
in okleniti se starega zidovja
ko se v nasprotju približuje
podoba konca —

Dobri stari inkvizitorji
spodili ste me z obzidja
moje katedrale —
zdaj sem običal
v sedmem svetu črepinj
z vsem tistim garjavim
kar ste prilepili vame —

Kje ste kupole in zvoniki —
dvonogi zmaji gnezdiijo pri vas —
ah telesa telesa
smodnik in oglati kolesje
tako peklensko sem sam-sam-sam
vsak dan enake kretnje na cesti
pri pitju v postelji
vsak dan kričim v gluha ušesa
vsak dan preklinjam greh v
svojem naročju —
dnevi so v žolču prekaljeni
dvorezni jeziki —

Katedrala ljubezni
varoval sem te
kakor hostijo v kelihu —
zdaj sem našel smetišče —
v meni se plazijo dvomi
brez konca pošastni dvomi
ki stiskajo
kakor stiskalnica krivde
ker se nisem znal darovati —

Strti so stebri samozvesti
ostalo bo samo smetišče —
premisli predno vstopiš:
čaka te venec iz crknjenih živali
če ne boš zapel prave himne —

Vidim te ljubica v belem
nad Vietnamom rišeš rdeče

vidim te med talci
ko visijo na kdovekateri zastavi —
pa ne bom prebarval svojega
vsi ne znamo biti kurenti v
nad Vietnamom rišeš rdeče

še so trebušniki in suhici
še so oni v zlatu in srp s kladivom
kakor da bi bilo normalno
ko eni sanjajo na pernicah
medtem pa se drugi valjajo po
gnoju

kakor da bi bil heroizem
ko se kajni zdvijajo nad abeli —

Življenje je slačenje —
med štirimi očmi
umre dostojanstvo
da laže hlastneš
po tisto nekaj nabreklega —
skozi nasladi ždi olajšanje
kakor mačji nagon za plenom
medtem pa ginekologom
primanjkuje serum

če se slečem pri luči
zakaj osramočena zamižiš:
pesem in srce pesem in srce
strasti ne moreva ubiti —

Gospodje — sovražniki dela
gospodje — sovražniki miru
kam kotalite ta naš ljubki svet —
ta naša skisana žoga
se bo zdaj — zdaj nabodla biku na
rogove —

vidim zvonove iz prezira
slišim zvonjenje iz oduševstva
a ne vidim prihodnosti —

So katedrale iz pravljic
v katerih divjajo začarani zmaji
in druge
kjer so zmaji preoblečeni v dobre
ljudi

in te globoko ranijo
pa ne moreš izpuliti tisočero
krempļjev —

Nekoč sem veroval
kot škof v zlati križec
pa so me spodili z obzidja —
razbil sem se
med tisočero zverženih katedral
ki jim pravimo umazani brlogi

tovarna v konkurzu
rotacija kulture
ali: naj živi petnajstletno meso
na mizi
dolgi lasje dolgi lasje
stenice na kiosku
in devize naj živijo —

Kdo je želel videti obubožanega
brez vloge pod barskimi stoli
kdo je hotel da v blaženem besu
tako nacionalno demokracijo:
in kdo je pred vhomom v katedralo
vstop psom je nezaželen —
odgovor je v vaših denarnicah —

Ni poti nazaj:

Andrej Brvar

se je rodil 1945. leta v Mariboru, kjer je končal gimnazijo. Sedaj študira na filozofski fakulteti v Ljubljani.

Svoje prve pesmi je pričel objavljati v Mladih potih, pozneje pa je sodeloval še v Dialogih, Tribuni, Katedri, Problemih in na raznih literarnih in literarno-glasbenih večerih.

Pesmi, ki jih tokrat predstavljamo bralecem Katedre, sodijo v skupino avtorjevih manj znanih erotičnih pesmi, ki se niso prepletene niti s tendencioznostjo niti z golim modernističnim esteticizmom, presenečajo s preprostostjo, jednatostjo in naravnostjo elementarno neposrednostjo izraza, kar je tudi sicer ena glavnih značilnosti Brvarjeve poezije.

Pesmi

Chanson

Vržeš kovanec v juke-box
in tako poslušata nekoč zelo
popularno popevko

hrustata ribe
pijeta vino
in se nič ne mučita s tistima kako
in zakaj

ampak sta vsa v tem lepem večeru
srečna
da se lahko spet gledata v oči
Počas postajaš razburjen
od ustnic
ki jih zapirajo in spet razcvetajo
besede

od rožnate kože poprsja
ki enakomerno polni bluzo
od nog
stisnjenih v krilo

Plačš račun
in gresta v prazen igrakast park
kjer fantek noč in dan lula
v okrogel bazenček na sredi
in cvet

samo padec —
strgal sem svoj rojstni list
jaz sem odslej vi
in z vami krikam: dol z
misticizmom
živio (tiste preklete) AHAHA
bombe
živio moskviči in vse kar je
močnejše
dol s politiki če so imeli iz
računstva cve k
— — — — —
kakor mesečniki smo
mesečniki brez rešilnih pasov
pa kvartamo na kupoli
ko je luna že zdavnaj zašla —
mi torej nismo več vi
marveč oni —

pa mislite
da je to
še lahko pesem —

ki je kot zložen robček čakal v
popku
vzkipi skozi razpoko
se razvete v majhno rdečo padalo
in veš to je noč
ki ne bo nikoli več sledila dnevu
in veš to je ljubezen
ki ne bo nikoli več
kot gorski tolmun
kot kruh na mizi
kot griva v vetru
Potem začne noč na eni strani
bledeti

in gresta
In ko obstaneta pred vežnimi vrati
jo ne vprašaš kdaj bi se lahko
spet videla
ampak ji daš vejico polno cvetov
in v strahu
da ne bi kaj rekel
pohitiš na prvi jutranji tramvaj

Robot

Dan je kocka

A ponoči
v sanjah
gol beži za golo žensko
nor od stegen
sebe
sonca

Dan je kocka

In razbite sanje iščejo zaman
da bi zabolele
do krvi

Beseda o umetnosti

Umetnost že skoraj pet tisoč let spremlja različne civilizacije, zdaj tako da nekomu služi kot eno izmed sredstev za doseg nekega cilja, drugič zopet tako, da se kaže zgolj kot estetsko lepa in dovršena ter na ta način nudi človeku »duhovno ugodje«. Zdaj je didaktična, zdaj zopet nemoralna in uporniška, vsekoli pa ohranjuje svoje nespremenjeno bistvo, nenehno prisotnost v času in prostoru.

Ce hočemo spoznati umetniško delo, ga v sebi podoživeti in ga tako dojeti v vsej njegovi lepoti, racionalno s pomočjo razuma, ali pa intuitivno, si moramo prej jasno izoblikovati mnenje in pogled na umetnost ter se odločiti med dvema ali več terminološkimi oznakami, teorijami, ki tako ali drugače odgovarjajo na vprašanje, kaj je umetnost? Danes so se nekako dokončno izoblikovale tri »definicije« umetnosti, izmed katerih vsaj dve jasno priznavajo tako pisni in kritiki kakor publika. Ali je prava umetnost »l'art pour l'art« ali je to »angažirana« ali pa nekakšna tretja definicija umetnosti kot samostojne, samosvoje »avtonomne duhovnosti«? Zelo težko, praktično skoraj nemogoče, je dokazati, katera izmed teh treh postavk bi bila najbolj pravi, avtentični definiciji umetnosti, kajti v prid vsake govori nešteto dokazov, skorajda neovrgljivih argumentov. Vsekakor je zaradi tega nujno, da nakažemo vsaj glavne značilnosti vseh treh poimenovanj tega »fenomena človeškega duha«. Naši sklepi bodo vsekakor točni, ker se ne spuščajo v tisto področje, ki ga izvrstno obvladajo razni literarni znanstveniki, torej na področje vseh mogočih in nemogočih variant, ki so pogojene po filozofskih, psiholoških, socioloških in drugih teorijah. Sicer je pa takšen ograjen način mediteranja sprejemljivejši iz enostavnega vzroka: če bi se spustili v globlja razglabljanja, bi nujno zabrisali najpomembnejše, a to so sklepi osnovnega pomena za to ali ono definicijo. Angažirana umetnost, lahko bi rekli tudi utilitaristična, vedno teži k dosegu nekega cilja, končnega učinka. Človeku hoče pomagati, mu koristiti, uporablja znanstvene in politične teorije v taki meri, da jim je nemalokrat celo podvržena. Takšna umetnost ima nacionalno poslanstvo, socialno poslanstvo, človeško poslanstvo... »Pesnik nosi breme duš« pravi Vigny. Pogosto želi vzbuditi človeka k novemu gledanju na svet z razburkanjem njegovega nemirnega duha. Rezultati so angažirani umetnosti različni kot metode, pisatelj ali pesnik postane teoretik in učitelj, disciplinirati skuša individualno svobodo in se velikokrat v popolnem soglasju z razlogi in sodbami razuma odmakne od umetnosti z namenom, da bi njegovo delo imelo svojo funkcijo v razvoju človeštva. Angažirana umetnost pristaja na ideološki angažma, vendar to ni nujno, kajti o takšni umetnosti lahko govorimo tudi takrat, ko se iz odpora proti obstoječemu stanju umakne v abstraktno intelektualni svet in je že s svojo prisotnostjo angažirana. Kljub vsemu pa se mi zdi, da so tisti, ki so se v sebi odločili za takšno možnost, še najdlje od prave resnice, ker je umetnik že tako ali tako emocionalno in duhovno navezan na okolje, v katerem živi, in zato mu to okolje nikoli ne bi smelo biti povod za ustvarjanje, kajti v tem primeru se umetnik sploh v ničemer več ne razlikuje od an-

gažiranega človeka. Umetnost je angažirana že iz enostavnega vzroka, ker obstaja, ker je prisotna tukaj in danes.

Ze leta 1830 se je Victor Hugo uprl saint-simonistom in fourieristom, ki so od pesnikov zahtevali, naj zastavijo svojo besedo v službi socialnega napredka, in zahteval pravico, da objavi tudi »nekoristno knjigo čiste poezije« vrženo v vrvež resnih opravkov občinstva. Larpuristična umetnost (izraz l'art pour l'art je »izumil« Hugo) se torej ne zanima za socialni in ideološki napredek dobe, niti ne skuša »potrošnika« prepričevati in mu česar koli dokazovati, takšna umetnost obstaja zaradi sebe same, polmenovana je po tistem, kar je, in ne skuša, v nasprotju z angažirano umetnostjo, biti prav nič drugega kot gola umetnost. Umetnik ne »nosi več bremena duš«, noče biti sistematski ali nehoteni odmev javnega mnenja, prava vrednost mu je sama lepota, ne pa gola utilitarnost. Umetnik se ne podreja inspiraciji, ideje in čustva si brezpogojno podvrže, premagati hoče čas, ne ceni človeških konstrukcij, zadovoljuje se le s spoznanji, prezira prerahlo sentimentalno poezijo, ničesar ne prepušča slučaju, ne trudi se, da bi ugajal kakršnikoli množici, trdi, da je intelektualno razkošje dostopno le redkim duhovom itd., itd. Ce angažirani pridobiva besede osmisli, jim daje smiselni izraz, namen in pomen in na ta način pridobiva neslutene možnosti izražanja, se vendarle zapira v neki določen krog, ko pa ga preseže, odkrije novega, v okviru katerega se bo njegovo ustvarjanje nadaljevalo, če skuša svoje misli uravnati v določen cilj, v neki smeri, ki ga želi doseči, če skuša pogojiti svoje delo vselej z znanstvenimi in političnimi teorijami, počne »larpuristi« ravno nasprotno: besedo skuša osvoboditi njenega praktičnega pomena, v jeziku skuša najti nov jezik, svoj jezik, predaja se ritmu in zvoku besed, išče stilno, estetsko in vsebinsko lepoto.

Umetnost lahko obstaja tudi ne da bi dobila svoj »umetniški izraz«, kajti umetnost je stanje, ki se kaže v stvarih, v odnosu do stvari. Kakor hitro bi se torej osvobodila vseh logičnih vezi, in skušala morda s pomočjo intuicije prodreti do nerazskanih globlin človeškega duha, ko bi se osvobodila tradicionalnega zapovrstja vzrokov in posledic upoštevajoč edino samosvojo duhovnost posameznika, ustvarjalca, bi lahko postala umetnost univerzalna in vseobsegajoča, odkrila bi »latentno umetnost«, ki počiva na stvareh.

Razumevanje in dojetje umetniškega dela kot »samosvoje duhovnosti« je odvisno od intenzivnosti notranjega sveta bralca. Čim močnejši in čim bolj intelektualno globok bo njegov duhovni svet, tem lažje bo v sebi razčistil poimenovanje umetnosti, tem lažje bo dojel posamezno umetniško delo in če se bo zgodilo to, bo to že obenem dokončna določitev umetnosti kot take, razumevanje dela pa bo tudi razumevanje umetnosti same.

J. D.

Usoda „Talijske“ je za Mariborčane vprašaj

NA ENI STRANI SMO PREMALO ZINTERESIRANI ZA PROGRAMSKO IN GIMOTNO POLITIKO GLEDALIŠCA, NA DRUGI STRANI PA ČESTOKRAT ODKLANJAMO PREDSTAVE, KI SO MOREBITI KVALITETNE, A JIH ZARADI POMANJKLJIVE GLEDALIŠKE VZGOJE NE RAZUMEJO...

Ce razmišljamo o našem gledališču, lahko ugotovimo, da je za izboljšanje socioloških in ekonomskih determinant del na voljo samo dvoje dosegljivih možnosti: neposredna družbena in politična akcija, in drugič, kvalitetnejši izbor dela.

(Ne)uspeh prve možnosti smo spoznali pred nekaj dnevi, ko se izmed predstavnikov družbenih in političnih organizacij skoraj nihče ni udeležil razgovora o PROGRAMSKI POLITIKI v SNG za prihodnjo sezono.

»Naredili smo vse, odziva ni bilo...« pravi dramaturg Kamenik. Svet za kulturo molči, komite ZK molči — SZDL pa je verjetno tudi kapitulirala.

...lahko bi govorili zelo obširno in prepičano sem, da bi uspeli najti skupni jezik glede izbora kvalitetnejših del,« pravi med drugim direktor opere tovariš Kobler. Da, tudi jaz in še kdo mislimo tako. Drugače pa mislijo nekateri, ki jim ni mar usoda gledališča, ki jim ni mar kulturni napredek mesta in »skilijo« s svojim revnim intelektualom morda samo skozi prizmo materialnih dobrin.

»Tovariši, zavozili smo...« sem pomislil pred nekaj dnevi, ko mi je študent mariborske višje šole — doma z juna — »objasnio«, da je OTHELLO VEROVATNO ZNAMKA AVTOMOBILA. In ko sem med dijaki STŠ slišal, da »ZARADI NAS LAHKO TEATER ZAPIRETE«, sem zardel in se ustrazil, da

nisem morda zašel med nomade... Ob nizanju podobnih misli bi človek lahko pomislil: v čigavih rokah je pravzaprav kulturni napredek gledališča in končno kulturni ugled vsega mesta? (In odgovor?) Dokler si ne bomo vzgojili mladih »kulturnih« obiskovalcev, je vsak še tako mojstrski napor, da bi jim gledališka dela vsilili, odveč. Tovrstna vzgoja bi morala postati važna dolžnost prosvetnih in pedagoških delavcev že v osemletkah, pozneje pa ne samo na gimnazijah, marveč tudi v strokovnih šolah. Uspeh pa je odvisen tudi od staršev...

Pred vojno politični in oblastveni forumi niso bili zainteresirani za napredek gledališča. Dobro bi bilo, ko tega stavka ne bi prezirli pristojni forumi danes in bi prizadevne člane SNG tudi gimotno širše podprli...

Ne da bi se zdaj spuščal v polemiko o razdeljevanju vlog. Povedal bi samo to, da starejši člani gledališča radi prezejo mlade, nadarjene člane in jih čestokrat potisnejo skorajda za kulise... Mlajši obiskovalci gledališča bi hoteli na odru spoznati tudi mlade, sposobne igralce in pevce, ki so prav tako polni energije in vere v življenje kot mi sami. S tem bi pritegnili obenem širši krog mladih obiskovalcev.

Usoda TALIJKE je odvisna od nas vseh. Ne bodimo samo gledalci, marveč tudi kritiki in sodelavci.

MIROSLAV SLANA

Dopisujte v vaš list

KATEDRO

Samotna pota - samotne misli

Vsa pota nekam vodijo.

A kam vodijo pota osamljenih?

Njih pota vodijo nekam, kjer konec navadno ni znan. V tem je vsa skrivnost in negotovost. Prisiljeni so, da se navadijo na ta dva pojma, sčasoma ju celo vzljubijo. V tem ni samo skrivnost, je tudi lepota. Morda romantika?

Tavajo. Sami ob sebi. Osamljeni. Po eden in eden.

Iščejo... tipajo — z odprtimi očmi, z odprtim srcem.

Njih delo so dvomi, negotovost.

Njih delo je nezaupanje in nerazumevanje.

To delo jim prinaša pomanjkanje in samoto. Prinaša pa jim tudi lepoto. Mnogo lepote, ki se ne da opisati z besedami, taka kot je. Prinaša jim željo po taki ljubezni, ki je ni. Vodi jih v svet, v katerem živijo samo oni. Ta svet je lep, najlepši vseh svetov, toda premalo, premalo resničen. Tako malo stvarnega je v njem, pa vendar več kot v vsakem drugem svetu. Ta svet je najbogatejši in najrevnejši hkrati.

Svet razmišljanja, dela in hrepenenja.

Tako malo jih je, pa vendar ogromna množica, ki živijo v tem svetu in hodijo po meglenih poteh lepote.

Imenujejo jih umetniki.

Jaz jih imenujem LJUDI, ljudi z veliko začetnico.

Nekdo, takih je mnogo, je z obžalovanjem, skoraj s pomilovanjem v glasno govorilo o njih; smilijo se mu, ki se podajo na pot v bistvo umetnosti, čeprav vedo, da bo lahko njih delo, ustvarjanje, kronano najpogostejše samo s pomanjkanjem, morda celo z neuspehom. Toda tolaži ga misel, ker jih kljub vsemu tudi ta, eden mnogih, cenil in spoštuje, da so tudi v njihovem življenju in delu svetli trenutki.

Jaz pa trdim, da je njihovo delo en sam svetel trenutek, njihovo življenje pa je v bistvu lepo in svetlo, kljub pogostemu pomanjkanju in bedi.

Toda jaz sem idealist in strasten občudovalec umetnosti in njenih ustvarjalcev — umetnikov. Sem tudi romantik; njihovo življenje se mi zdi lepo in romantično. Tudi jaz želim zaviti na to pot, tudi jaz sem osamljen, moje želje so enake njihovim.

ZATO JE TAKA MOJA MISEL!!!

ALEKSANDER

Ne le izobrazba, tudi vzgoja

Stopnja izobrazbe, vzgoja, srčna kultura so oblike, ki bi naj ljudi postavljale v »hierarhično« letevico idealne človeške družbe.

Sola, starši in okolje so osnovni pogoji, ki vplivajo na razvrščenost oz. celotno usmeritev in izoblikovanje človeškega življenja. Stopnja izobrazbe je odvisna predvsem od sposobnosti in danih pogojev. Vzgoja in kulturna raven posameznika je mnogokrat in v veliki meri odvisna od kulturne in gospodarske stopnje, ki jo je narod dosegel.

Naloga srednje šole je, da mlademu človeku, ki je v tej dobi zorenja najmanj kritičen do sebe in okolja, polemično prikaže s socialističnega zornega kota kulturne in zgodovinske tradicije narodov in da ga usmeri k sodobni umetnosti in znanosti ter mu vzbudi zanimanje za dobre, prijateljske in kulturne odnose med ljudmi.

Navadno si v dijaških letih ustvarimo svoj svetovni nazor. Pri oblikovanju profila socialističnega mladinskega srednješolca bi poleg staršev, šolskih, družbenih in mladinskih organizacij morali odločno sodelovati tudi profesorji. Obširnost učnih programov ne bi smela biti razlog za zapostavljanje polemike o kulturi, umetnosti, znanosti in politiki pri slehernem predmetu. **UČNO VZGOJNI ZAVODI POSTAJAJO VSE PREVEČ UČNI IN VSE PREMALO VZGOJNI!**

Seveda pa so stališča in odnosi posameznika odvisni v precejšnji meri od njega samega. Volja, vzgoja, okolje, pogoji so le zunanji elementi, ki predstavljajo le sugestije določene družbe. Človeku pa bi šola oz. učnovzgojni zavod moral dati pravo mero ali modro omejitve, ki bi mu pomagala pri sprejemanju vplivov okolja.

Odnosi do sočloveka so odvisni od srčne kulture; le-to pa si človek stežka pridobi v šolskih klopih. Avtoriteto si pridobimo predvsem z dobrim zgledom pri delu in ustvarjanju. Omalovaževanje in samozvišenost sta večkrat le bežanje pred lastnim strahom in neznanjem. Dialog kot oblika izmenjave mišljenj je močna le ob enaki duhovni stopnji sogovornikov, nikakor pa se ne more razvijati dober odnos med ljudmi z vsiljevanjem svoje volje, pristranostjo in neodgovornostjo posameznikov, ki imajo večjo družbeno vlogo, a je ne morejo izvrševati.

J. G.

Seminar ZMS na Pohorju

Na Kagerjevem domu na Pohorju je bil pred nedavnim seminar za predsednike in sekretarje aktivov ZMS srednjih šol.

Seminar je obsegal aktualno ZK z mladino, sprejemanje na vprašanja pri iskanju skupnih in boljših poti v ZK in ZM.

Najprej so obravnavali demladih v ZK ter razpravljali o smernicah za bodoče delo. Razgovor je vodil Stane Gačar, član mestnega komiteja ZK.

Zelo zanimivo je bilo tudi predavanje Stojana Požara, podpredsednika skupščine občine Maribor, in predsednika komisije za verska vprašanja, ki je govoril o socialističnih silah in religiji.

Psiholog Milan Horvat je govoril o nekaterih lastnostih mladinskega voditelja, Ivan Marovič pa je vodil razgovor o organiziranosti mladih in njihovi aktivnosti, o programskih načelih in statutih ter o specializirani mladinski organizaciji.

J. G.

O dolgih laseh na konferenci

Na koncu vsakega delovanja, za katero pa pogosto niti ne moremo uporabiti tega izraza, se ljudje sestanejo, da bi se pogovorili o njem in si napravili načrte za bodoče delo. Nov program je z lahkoto napraviti, če so se ljudje izkazali, drugače pa je, če je bilo delo tako borno, da se sploh nimajo o čem pogovarjati.

Pregled dela mladinskih aktivov so vsakoletne konference. Konferenca pa je tudi oblika sestajanja, ki često odkrije stvari, ki bi drugače ostale skrite.

Tako je bilo tudi na konferenci mladinskega aktiva prve gimnazije v Mariboru, ki je bila te dni. Najprej je vse potekalo po predvidenem vrstnem redu. Predsedniki posameznih organizacij na šoli so se vrstili na odru in brali svoja poročila, po katerih bi lahko sklepali, da je bilo delo v preteklem šolskem letu še kar dobro. Nekateri v dvorani so se začeli rahlo dolgočasiti, drugi celo zabavati. Na oder je prišel dijak, ki je prebral imena novih članov komiteja. Ob vsakem imenu so se poslušalci odzvali z zagledim »da«, kar je pomenilo, da soglašajo, da postane omenjeni mladinec član šolskega komiteja.

Razpoloženje v dvorani se je spremenilo, ko je prišel pred mikrofonski fant z nekoliko daljšimi lasmi. Molčal je nekaj časa in gledal po dvorani. Nato se je začel pritoževati, kako grdo je, da je vodstvo šole prepovedalo no-

siti dolge lase, ki so vendar znamenje gibanja »flower power«. Razložil je, da privrženci tega gibanja nasprotujejo vojni in vsakemu nasilju. Menil je, da dolge lase prepovedujejo predvsem malome-

ščani in ljudje z nižjo izobrazbo. Ni pa povedal, na koga so letele te besede. Dolgo je govoril in nazadnje zahteval odgovor profsorskega zbora, zakaj ne smejo nositi fantje dolgih las.

Nekaj časa se ni nihče oglašil, če odštejemo nekoliko

glasna dolgolasa dekleta in še glasnejše fante z zalisci. Nenadoma se je v ozadju dvorane oglašil profesor, ki je menil, da so dolgi lasje dokaj čudna vrsta gibanja za mir in nenasilje. Mnogi znani državniki nimajo dolgih las in se vseeno bore za boljše razmere v svetu.

Pojavil se je naslednji govornik, ki je trdil, da se gimnazijski dolgolasci prav nič ne borijo za mir in da so to samo modne muhe. Dolgolasci je vprašal, kaj je sam napravil za mir, in slednji se je spet pojavil na odru in izmenjava menj se je nadaljevala.

Na koncu je spregovoril ravnatelj prof. Ivan Rudolf. Bil je objektivni. Rekel je, da dolgi lasje ne sodijo v šolo, ker je v šoli potrebno delovno vzdušje, ne pa modna izstopanja. Prebral je tudi nekaj šolskih zakonov. Z dijakom se je celo strinjal, da povedo svoja mnenja, pa čeprav so često v zmoti.

Redki so se dolgočasili na gimnazijski konferenci. Večina dijakov se je najbolj smejala besedam predsednika ZM na šoli: »Vsem se zahvaljujem za prisotnost na naši konferenci, posebej pa še tovarišem profesorjem.« V ozadju dvorane, kjer so sedeli profesorji, vsaj na začetku, tedaj ni bilo več nikogar.

Zanimivo, kako lahko nastane iz konference, ki smo jo v začetku opredelili kot resen sestanek za pregled dela in programiranje za naprej, tako razigrano dopoldne.

TEODORA HAL

HIS
HOTEL
SLAVIJA
MARIBOR

Tudi pozimi 1967/68 v restavraciji ZABAVNA GLASBA S PLESOM, vsak dan razen ponedeljka.

Telefon: 21-197, telex: 331-41

STROJKOPLAST

MARIBOR, Kežarjeva 3/a

ZAHTEVAJTE NAŠ KATALOGI

Izdelujemo:

vrstne sponke v seriji od 2,5 do 240 mm²; signalne svetilke vseh barv in drugo drobno električno opremo.

Kakovost in ugodni dobavni pogoji vas bodo prepričali!

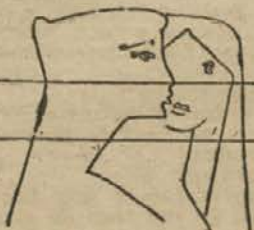
NINA B.

Zapuščenje

Vse ti bom povedala
ko bo dan razklenil

čeljusti

Ce poslednji mrtvec
zgnije v mojem
vratu
pridem gola
brez obraza

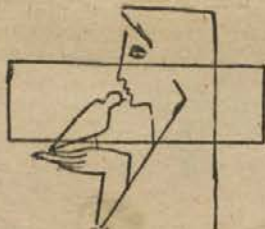
ko se boš igral
s senco
na zapuščenem
stolpu

ANŽEL STANKO

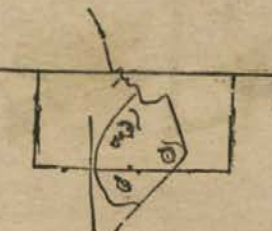
Pesmi

Čutim dim,
ki mi razjeda prsi
in vem:

nekdo bo umrl...

Kadar bom jaz na vrsti,
lahko moja dušo
pripnete na kaktus.

Zorelo je sadje
in žito rumeno hitelo
v najino žetev.
Se je ostala opojnost

za drugo poletje.
Takrat se vrnem.
S košarico belega cvetja
me pričakuj!

Aleka Pipan o sebi, tenisu in marsičem

Imam le malo prostega časa

Le kdo ne pozna simpatične Alenke, tiste Alenke, ki je prav to leto dosegla svoje največje uspehe?

Z beležko v roki smo se odpravili v veliko sivo zgradbo: I. GIMNAZIJA.

Kaj kmalu smo našli 3. c, katerega obiskuje Alenka. In pogovor je stekel...

— KAKO SI SE ODLOČILA ZA TA ŠPORT?

— Povsem nenamerno. Ker sem stanovala blizu teniških igrišč, sem prebila veliko časa z bratom tam. Brat je igral, jaz pa sem samo gledala. No, in potem sem nekoga dne poskusila tudi jaz...

— KAKŠNE SO MOŽNOSTI TRENINGA?

— Ugodno, celo odlično bi lahko rekla, je poskrbljeno za treninge, le pozimi je slabše, saj veste, da primanjkuje primernih prostorov.

— KOMU SI NAJBOLJ HVALEŽNA ZA SVOJE USPEHE?

— Trenerju SREČKU SLANI.

— TVOJI NAJVEČJI USPEHI?

— Prav gotovo letošnje neuradno evropsko prvenstvo za mladinke do 17 let, potem pa seveda državno prvenstvo Jugoslavije v Mariboru.

Ob teh besedah se je

Alenka samo nasmehnila, pozabila pa je povedati, da je postala letos državna prvakinja pri članicah posamezno, pri članicah v dvojici ter prva v konkurenci mladinskih dvojic. Za las ji je ušlo prvo mesto pri mladinkah, predvsem zaradi utrujenosti, saj je tekmovala v vseh konkurencah. Sicer pa bo praznovala 10. decembra svoj sedemnajsti rojstni dan.

— PROSTI ČAS?

— Imam ga zelo malo, saj veste šola in...

— KDAJ SI DOSEGLA SVOJ PRVI USPEH?

— To je bilo državno pionirsko prvenstvo leta 1963.

— KAKO TRENIRAŠ?

— Treniram? Sedaj nič, sicer pa tudi ne preveč.

— SI PRECEJ NAPREDOVALA OD LANI?

— Nekoliko že, toda včasih se mi zdi, kot da sem vedno slabša, potem pa spet pride dan, ko mi gre vse tako od rok, kakor jaz hočem.

— ALI IMAS VZOR MED ŠPORTNIKI?

— Ne. Igram tako, kot znam sama najbolje.

— ZA KAJ SE ZANIMAS SE POLEG TENISA OZIROMA ŠPORTA?

— Rada imam dobro knjigo, pa tudi v kino in gledališče grem rada.

— KAKŠNE SO TVOJE

Alenka Pipan

ZELJE IN UPI V BODOČNOSTI?

— Morda še kakšno državno prvenstvo, toda kdo ve, ugibam ne rada. Morda...

— KO TE ŽE TOLIKO SPRAŠUJEM — KAJ BI TI MENE VPRAŠALA?

— Povej mi, čemu me tako vprašuješ?

— LJUBIŠ BEAT GLASBO?

— Včasih jo rada poslušam, seveda, če je ansambel res kvaliteten.

— KAJ MENIŠ O FANTIH, KI NOSIJO DOLGE LA-SE?

— Mislim, da so ekstravagantni, vendar če so drugače dobri, nimam nič proti njim, sicer pa; vsak ima svoje veselje!

— MINI KRILLO?

— To je tako kot z dolgimi lasmi.

— SE TI ZDI, DA JE V MARIBORU ZA MLADDE DOVOLJ ZABAVE?

— Mislim, da nudijo nam, mladim, dovolj za zabavo in izvenšolsko dejavnost, vendar ne znamo tega izkoristiti. Vse ne more priti na krožniku!

J. G.

Ob letni konferenci centra klubov OZN v Mariboru

RAZGOVOR Z DANILOM VINČETIČEM, NOVIIM PREDSEDNIKOM MEDOBCINSKEGA CENTRA KLUBOV OZN V MARIBORU

Medobčinski center klubov OZN, ki uspešno deluje že nekaj let, se je v času svojega obstoja že večkrat znašel v precej težkem položaju. O delu centra in kakšen je njegov program, nam je povedal predsednik Danilo Vincetič.

— V Mariboru imamo danes 34 klubov OZN, ki združujejo več kot 1000 članov. Klubi delujejo na osnovnih ter srednjih šolah. Pri zadevah pa si, da bi ustanovili klube OZN tudi v nekaterih podjetjih oziroma delovnih organizacijah in kolektivih.

— KAKO SODELUJETE S POSAMEZNIMI KLUBI NA ŠOLAH?

— Naše sodelovanje s posameznimi klubi OZN na šolah temelji na tem, da mlade ljudi vzgajamo idejno ter sodelujemo in pomagamo pri oblikovanju svetovnega nazora. Redno pa jih oskrbujemo z dokumentarnim gradivom.

— VASI PROBLEMI?

— Naša dejavnost je odvisna predvsem od dotiranih sredstev.

Upamo, da bomo letos dobili vsaj minimalna sredstva za nemoteno delo in obstoj našega centra.

Danilo Vincetič

— KAKŠEN NAJ BI BIL PROGRAM V LETOSNJEM LETU?

— Za prvo in najvažnejšo nalogo smo si postavili: čim tesneje sodelovanje z vsemi klubi OZN našega medobčinskega centra, potem z vsemi klubi OZN v Sloveniji in ne nazadnje sodelovanje s klubi po vsej državi. Menimo namreč, da je taka oblika dela in sodelovanja najplodnejša. Naša želja (upam, da ne bo ostalo samo pri željah) je, da bi sodelovali tudi s kakšnim klubom OZN izven naših meja. Vendar zaenkrat še ne vemo, ali bomo imeli vsaj toliko sredstev, da bo klub lahko nemoteno deloval? Toda o tem ne mislim polemizirati, saj bomo delali kljub temu kolikor bo mogoče, in če bo treba, bomo sredstva dajali tudi iz svojih žepov, kakor smo že delali. Obenem bi dodal še to, da pripravljamo za klube študijska komisija gradivo o dogodkih na Bliznjem vzhodu ter še o 30-letnici ustanovnega kongresa KPS.

22. oktobra 1967 pa bo v Ptuj centralna proslava 10-letnice klubov OZN. Tudi naš center bo za-

stopan na tej prireditvi. Ob tej priliki vabim vse, ki bi želeli postati naši člani in želijo z nami sodelovati, naj se osebno ali po telefonu oglasijo na naslov:

MC KLUBOV OZN — MARIBOR
TOMSICEVA 45 — TELEFON 22-968

J. G.

LILET
tovarna
obutve
Maribor

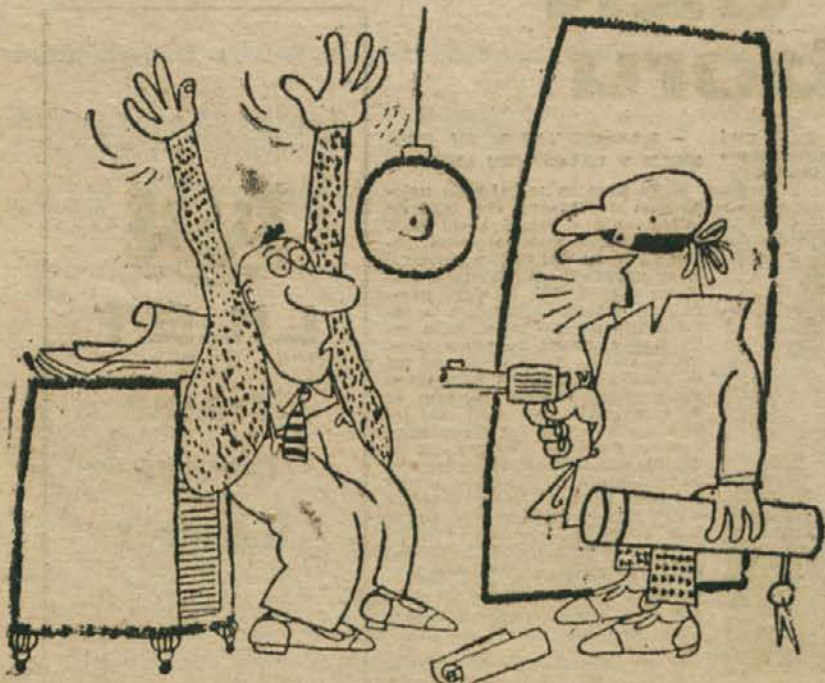
Brez besed

RATKO OROZOVIC:

Aforizmi

- Vsi imamo jezike, toda kaj bi bilo, ko bi imeli vsi svoje deklaracije.
- Mi smo delavska dežela; to se najbolje vidi okrog poldneva na naših ulicah.
- Če bi čakali, da bo gospodarska reforma prišla z jugoslovansko železnico — kdo ve, če bi sploh prišla.
- Kdor nima v glavi, ima v gumah.
- Dokler se je za njim dvigal prah, je bilo dobro. Danes se za njim dvigajo pešci.
- Kot pešec je spoštoval voznike, ko pa je postal voznik, so ga spoštovali pešci, ker je bil direktor.
- Prvi so samoupravljanje razumeli tako, da samo upravljajo ne da bi kaj delali, drugi pa tako, da samo oni upravljajo z družbenimi avtomobili.
- Človek je največji osel na svetu. Celo življenje nosi obleko.
- Kadar je vozil, nikoli ni pil. To je običajno počel pred vožnjo.
- Vse več je avtomobilov in vse manj denarja v družbenih blagajnah.

Prevedel: D. J.

Edini način — zaposlitev ali življenje

ARKADIJ AVERČENKO:

MOJ STRIC

Danes je obletnica smrti mojega strica.

Upam, da bo odnos bralcev do mene dober, da bodo delili z mano mojo žalost zaradi začasne izgube, kajti stric je bil čudovit človek. Živel je dobro, vendar je bil njegov konec manj bleščeč. Kakor piše v Evangeliju: »Njegova smrt je bila mirna, brez bolečin in častna.« (Bačka Mahno ga je namerno obesil na železniško črpalko, ker je stric imel zlata očala in oškrobljen ovratnik...) S spoštovanjem sklonim glavo, hočem se spomniti nekaj iz življenja tega čudovitega človeka, ki je začel svojo kariero za blagajniškim okencem, a končal je na železnem kavlju črpalke.

Ko sem bil še mladenič, sem prišel k njemu in mu rekel: »Stric, vi ste ničredneži!«

On si je nataknil očala in mi odgovoril:

»Lahko bi te sedaj mahnili z blagajniško knjigo, vendar bom prej do konca poslušal tvoje obtožbe, pa te šele zatem premlatil. Mogoče bom potem lažje delal.«

»Stric! Vi ste včeraj kupili hišo za petindvajset tisoč rubljev.«

»Kupil sem, pa kaj zato! Da te slučajno ne bi moral prositi za dovoljenje?«

»Ne gre za dovoljenje. Včeraj ste mi pripovedovali, da pred desetimi leti, ko ste stopili v državno službo, niste imeli niti prebitega dinarja...«

»Pa kaj potem?«

»V enem letu zaslužite tisoč petsto rubljev. V desetih letih to znaša petnajst tisoč. V tem času ste porabili osem tisoč. Od kod se je potem vzelo tistih osemnajst tisoč za novo hišico?«

Stričeve oči so se veselo zaiskrile. Lopnil me je s knjigo po hrbtu, da so mi vse kosti zaškrípale, in dejal:

»Sčene! Tvoja matematika je — neumna. Poglejva primer: vzemi ali ukradi na trgu kilogram masti...«

»Kupil bom.«

»Kupi. Vedno si bil razsipnik. Poišči zatem sto ljudi in jih razporedi v vrsto.«

»Razporedil sem jih.«

»Daj nato prvemu v roke kilogram masti. Ta naj mast da drugemu, drugi tretjemu in tako naj si podajajo do zadnjega.«

»In?«

»Kaj bo zadnji imel v rokah?«

»Razumljivo, kilogram masti.«

Stric je skočil in zarjovel kot tiger:

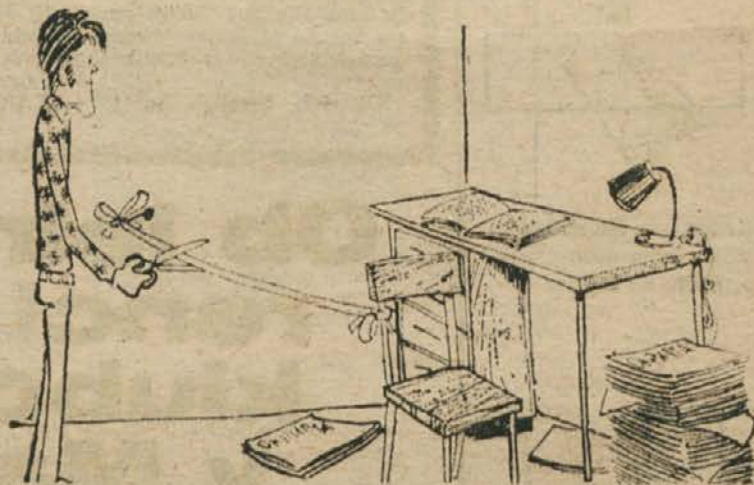
»Neumneži! Od kod kilogram masti? S čim pa si bodo ti ljudje, ki so si podajali mast, zamazali roke?«

»Z mastjo!«

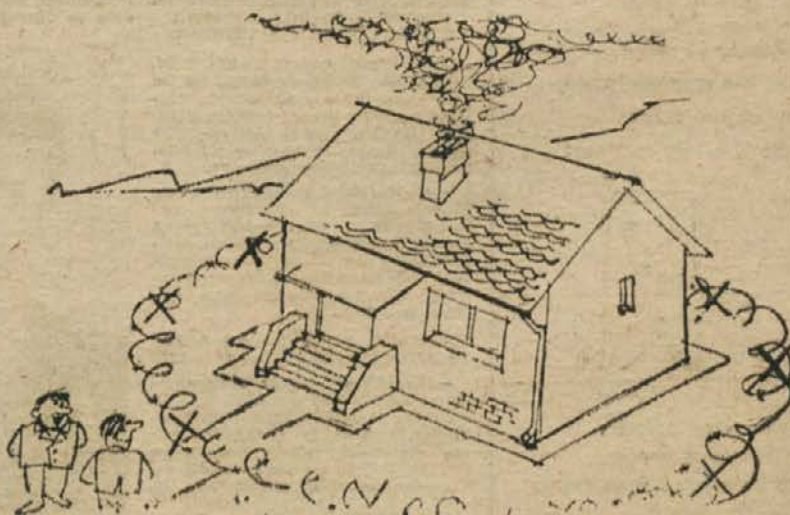
»No, vidiš. Od tod sem si kupil hišico! Jaz sem, vidiš, pošten človek, ali denar je enak masti in...«

No, ali moj stric ni pameten človek? Se pred Einsteinom je postavil celo matematiko.

Naj njegov prah v miru počiva na železniški črpalci...

Brez besed

Kaj se čudiš?! Bruc Milan se pripravlja na prvi kolokvij.